

APSTIPRINU
Direktore

Jolanta Borīte

Īpaši aizsargājamais kultūras piemineklis -
Turaidas muzejrezervāts

2025. gada Publiskais pārskats

Sigulda 2026

SATURS

1.	PAMATINFORMĀCIJA	
1.1.	Iestādes juridiskais statuss, struktūra un pamatvērtības	2-3
1.2.	Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga, tās darbības virzieni un pārskata gada galvenās prioritātes	3-5
2.	FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI	
2.1.	Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	5-7
2.2.	Iestādes darbības rezultāti	8-21
2.3.	Muzeja pakalpojumi	21-23
2.4.	Muzejrezervāta darba uzlabošana un sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai	23
2.5.	Pārskats par stratēģijas ieviešanu	23-24
3.	PERSONĀLS	24-25
4.	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	
4.1.	Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai	25-27
4.2.	Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar iestādes darbu	
4.3.	Sadarbība ar nevalstisko sektoru	27
5.	NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI	28-29

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss un struktūra

Īpaši aizsargājamais kultūras piemineklis – Turaidas muzejrezervāts (turpmāk tekstā – muzejrezervāts) ir Kultūras ministrijas pakļautībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas darbojās saskaņā ar Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumu, kas apstiprināts ar 2012. gada 18. decembra Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.932.

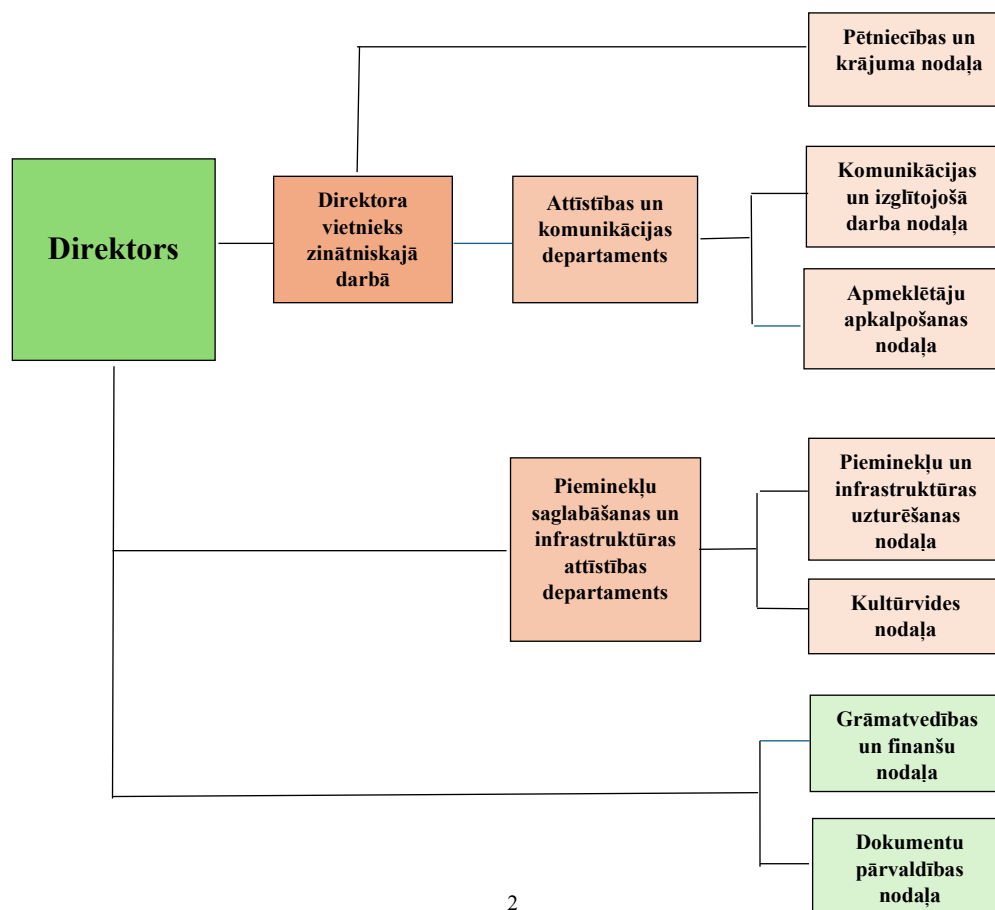
Muzejrezervāts izveidots 1988. gadā uz Siguldas novadpētniecības muzeja bāzes, lai saglabātu nākamajām paaudzēm vienu no senākajiem Latvijas valstiskajiem veidojumiem – Turaidas vēsturisko centru ar kultūras pieminekļu kompleksu, kas izvietoti 57,82 ha lielā teritorijā. Tā darbības mērķis ir harmoniskas sabiedrības veidošana, izmantojot Turaidas novada dabas un kultūrvēsturiskās vērtības.

Muzejrezervāts ir īpaši aizsargājams kultūras pieminekļu komplekss ar sevišķu vēsturisku, zinātnisku un kultūras vērtību un atrodas īpašā valsts aizsardzībā. To veido pieminekļi, kultūrvēsturiskā un dabas vide un krājums, kas ir Nacionālā muzeju krājuma daļa.

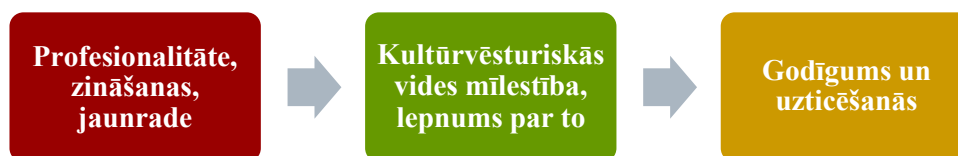
LR Ministru kabineta 28.10.2014. noteikumi Nr. 664 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta – aizsardzības kārtība” nosaka kārtību, kādā tiek nodrošināta muzejrezervāta kultūras mantojuma aizsardzība, izpēte un izmantošana.

Muzejrezervāts ir valsts akreditēts muzejs uz 5 gadiem līdz 2029. gada 29. aprīlim (30.04.2024. Akreditācijas apliecība Nr. 3A4)

Muzejrezervāta organizatorisko struktūru ar rīkojumu apstiprina direktors. Struktūra veidota tā, lai nodrošinātu muzejrezervāta pamatfunkciju veikšanu, efektīvu resursu pārvaldību un savstarpēji koordinētu struktūrvienību sadarbību, tādējādi sekmējot Darbības un attīstības stratēģijā noteikto mērķu un prioritāšu īstenošanu.

Lai veidotu vienotu organizācijas kultūru, definētu darbinieku rīcības principus un palīdzētu sasniegt mērķus, **muzejrezervātā ir noteiktas pamatvērtības, kas palīdz** nodrošināt profesionālu un kvalitatīvu darbu, veicinot savstarpējo sadarbību un uzticēšanos. Tās ir:

1.2. Politikas jomas vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga

Muzejrezervāta vīzija (virs mērķis)

Sabiedrības interesēs saglabāts un uzturēts Turaidas vēsturiskais centrs ar tam raksturīgo dabas un kultūrvēsturisko vidi, pieminekļiem, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu ir nozīmīgs vēstures un kultūrainavas simbols. Tas veicina Latvijas tēlu atpazīstamību un pozicionē Latviju kā pievilcīgu kultūras tūrisma galamērķi. Muzejrezervāts ir uzticams sabiedrotais materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma sargiem un atmiņu institūcijām, un kalpo kā mūsdienīgs tilts starp kultūrvēsturisko mantojumu un sabiedrību, nodrošinot stabilu pēctecības un attīstības procesu.

Misija

Harmoniskas sabiedrības veidošana, parādot latviskās dzīvesziņas attīstību un vispārcilvēciskās vērtības ar tūkstošgadē uzkrāto reģiona un Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūras mantojumu.

Misijas īstenošanai muzejrezervāts veic šādas funkcijas (*Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 3.1.- 3.6. p.*):

- 1) Uztur, pārvalda un attīsta muzeja krājumu – Nacionālā muzeju krājuma daļu
- 2) Veic muzeja krājuma un ar to saistītās informācijas zinātnisko pētniecību
- 3) Izglīto sabiedrību, nodrošina tai muzeja vērtību pieejamību
- 4) Pēta, atjauno un uztur kultūrvēsturisko vidi
- 5) Uztur un attīsta muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru
- 6) Restaurē, remontē un uztur attiecīgos kultūras pieminekļus

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, muzejrezervāta pamatuzdevumi ir (*Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta nolikuma 4.1.- 4.12. p.*):

- 1) pētīt Turaidas vēsturiskā centra un novada kultūras un dabas pieminekļus, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu;
- 2) nodrošināt mērķtiecīgu Nacionālā muzeju krājuma komplektēšanu, uzskaiti, dokumentēšanu un glabāšanu;
- 3) veidot informatīvo datu bāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
- 4) izmantojot Nacionālo muzeju krājumu, veidot ekspozīcijas un izstādes muzejrezervāta vēsturiskajās ēkās, nocietinājumos, būvēs un kultūrvidē;
- 5) īstenot valsts un starptautiskos projektus un programmas;
- 6) popularizēt kultūrvēsturiskās vērtības, izmantojot muzeja ekspozīcijas, izstādes un citus ar muzeja darbību saistītus pasākumus;
- 7) atjaunot zudušās vēsturiskās ēkas un būves, apsaimniekot vai iznomāt tās atbilstoši muzejrezervāta darbības mērķiem;
- 8) restaurēt vēsturisko vidi muzejrezervāta teritorijā, kopt dabas ainavas, veidot brīvdabas ekspozīcijas;
- 9) veikt kultūrizglītojošo darbību Turaidas novada un Vidzemes reģiona vēstures, kultūras, mākslas un tautas tradīciju popularizēšanā, izdot ceļvežus, bukletus, zinātniskus izdevumus un citus

- iespieddarbus, organizēt vietējās un starptautiskās zinātniskās konferences, seminārus un citus pasākumus, piedalīties tajos un nodrošināt attiecīgo pasākumu publicitāti;
- 10) nodrošināt ekspozīciju un izstāžu pieejamību apmeklētājiem, kā arī gidu pakalpojumus;
 - 11) pētīt sabiedrības pieprasījumu un analizēt muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
 - 12) izstrādāt un īstenot projektus saskaņā ar muzejrezervāta stratēģiju.

1.3. Darbības mērķi un virzieni

Stratēģiskie mērķi 2024-2028

- * **Vēsturiskās atmiņas uzturēšanai** dokumentēt Turaidas vēsturiskā centra un reģiona dabas un kultūrvidi, pieminekļus, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un mērķtiecīgi komplektēt muzejrezervāta krājumu.
- * **Attīstot mantojuma vērtību**, turpināt pētīt un pilnveidot zinātnisko pamatojumu par Latvijas vēsturiskajiem centriem lauku vidē, to kultūrvēsturiskās vides un dabas elementiem reģionālā un Eiropas kontekstā.
- * **Latvijas kultūras mantojuma savdabības un daudzveidības iepazīšanai un Latvijas tēla veidošanai** saglabāt, uzturēt un restaurēt Turaidas vēsturiskā centra mantojumu - ēkas-pieminekļus, dabu un kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu.
- * **Reģiona attīstībai un sociālās stabilitātes sekmēšanai** pilnveidot muzejrezervāta komunikācijas formas un efektivitāti, attīstīt kultūras tūrisma un paplašināt mērķauditorijas loku, veicinot dažādību un ilgtspēju, esot atvērtiem, pieejamiem un iekļaujošiem, radot ilgtermiņa pienesumu sabiedrībai un tautsaimniecības attīstībai.
- * **Nodrošināt cilvēku un dabas harmonisku līdzāspastāvēšanu** un daudzveidīgu mantojumā balstītu izglītības, emocionālā pārdzīvojuma, pārdomu un zināšanu apmaiņas pieredzi plašai sabiedrībai, daloties ar laikmetīgu, saturīgu un ētisku mantojuma interpretāciju, kas uzlabo dzīves kvalitāti, sniedz iedvesmu, rosina interesi un veicina tradīciju iekļaušanu mūsdienu radošumā.
- * Pilnveidot muzejrezervāta **kā kultūras mantojuma un atmiņas institūcijas darbību**, nodrošināt augsta līmeņa pārvaldību un darbinieku profesionalitāti.

1.4. Prioritātes un mērķi pārskata gadā

Pamatojoties uz Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta Darbības un attīstības stratēģiju 2024.–2028. gadam, 2025. gadā tika plānots nodrošināt normatīvajos aktos noteikto funkciju izpildi atbilstoši darbības prioritātēm un pieejamajiem finanšu resursiem. Darbība tika plānota, lai mērķtiecīgi īstenotu stratēģiskos mērķus, nodrošinātu krājuma komplektēšanu, saglabāšanu, izpēti un pieejamību sabiedrībai, attīstītu pētniecības un komunikācijas darbu, kā arī ievērotu kultūras pieminekļu un kultūrvēsturiskās vides saglabāšanas pamatprincipus.

2025. gadā tika noteiktas šādas darbības prioritātes un uzdevumi:

1. prioritāte

Latvijas vēsturisko centru elementu izpēte un krājuma komplektēšana par kultūras un dabas pieminekļiem, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu Turaidas vēsturiskajā centrā Latvijas un Eiropas vēstures kontekstā, saglabājot pēctecību un uzkrātās zināšanas, kā arī vairojot Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību

- ✦ Mērķtiecīgi veidot, dokumentēt un pētīt krājumu un ar to saistīto informāciju
- ✦ Veikt arheoloģisko izpēti lībiešu senvietās un Turaidas vēsturiskajā centrā
- ✦ Turpināt pētniecības darbu 7 pamattēmu ietvaros, veikt iegūtās informācijas apkopošanu

2. prioritāte

Kultūras mantojuma, kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšana, nodrošinot atbildīgu kultūras un dabas mantojuma izmantošanu un stiprinot gatavību glābt mantojumu krīzes situācijās

- ✚ Nodrošināt krājuma saglabāšanai nepieciešamās telpas un infrastruktūru
- ✚ Digitālā mantojuma attīstīšana krājumā un pieminekļu saglabāšanā
- ✚ Uzturēt un attīstīt muzejrezervāta darbībai un darbības nepārtrauktības nodrošināšanai krīzes situācijā nepieciešamo infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi
- ✚ Uzturēt un izmantot ēkas-pieminekļus atbilstoši muzejrezervāta mērķiem, veikt izpēti, izstrādāt projektus restaurācijai un konservācijai
- ✚ Saglabāt un atjaunot dabas un kultūrvides vērtības, izstrādāt un realizēt projektu vēsturisko kompleksu vides identitātes atjaunošanai

3. prioritāte

Kvalitatīvs un daudzveidīgs muzejrezervāta piedāvājums dažādām sabiedrības mērķgrupām, apmeklētāju apkalpošanas drošība un efektivitāte, kultūras mantojuma radoša interpretācija, nodrošinot ieņēmumu avotu paplašināšanu un pašu ieņēmumu stabilu pieaugumu

- ✚ Iekārtot jaunas ekspozīcijas un izstādes, izveidot jaunas digitālās programmas
- ✚ Iekārtot krājuma, mākslas, aktualitāšu un cita veida izstāde
- ✚ Organizēt konferences, seminārus un citus izglītojošus pasākumus
- ✚ Sagatavot un izdot publikācijas
- ✚ Veidot jaunas izglītojošas programmas skolām un mūžizglītībai
- ✚ Pilnveidot muzejrezervāta tīmekļvietni, aktualizēt sociālo tīklu vizuālo identitāti u.c. digitālos risinājumus
- ✚ Realizēt muzejrezervāta mārketinga programmu
- ✚ Aktivizēt sadarbību ar starptautiskajiem partneriem
- ✚ Nodrošināt kvalitatīvu apmeklētāju apkalpošanu

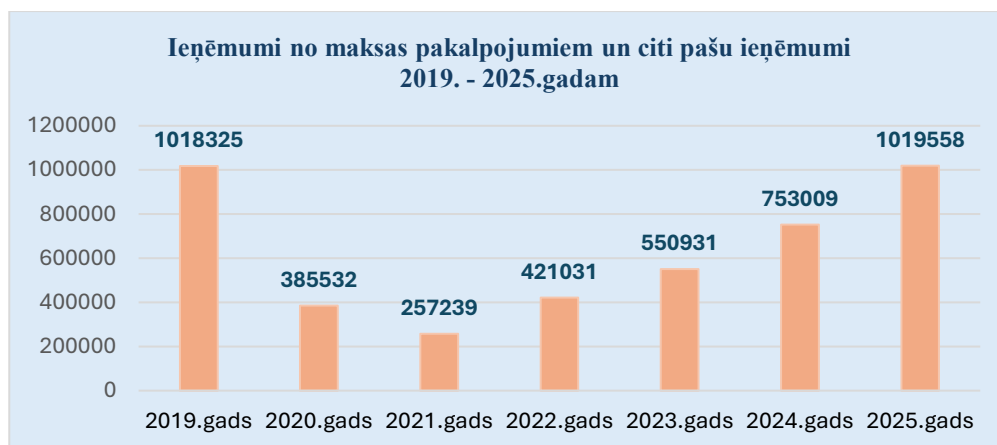
2. FINANŠU RESURSI UN MUZEJREZERVĀTA DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

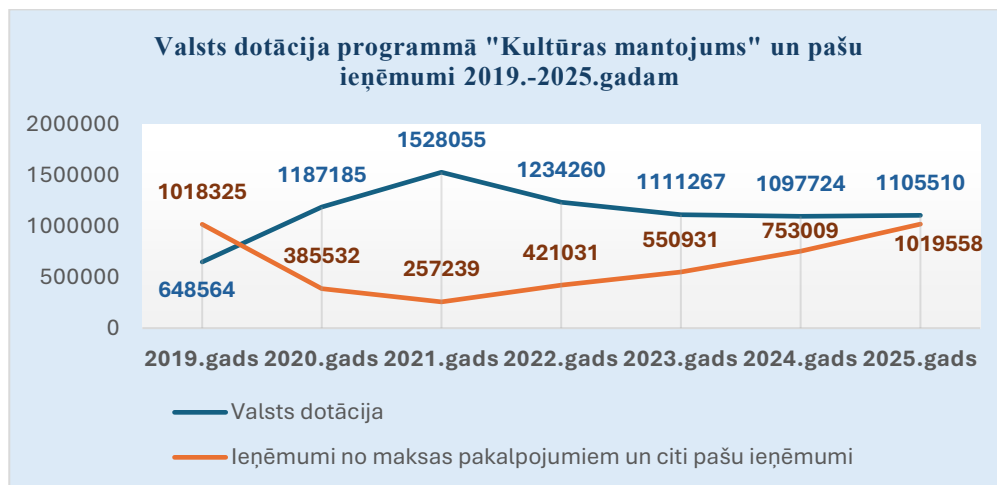
Pārskata gadā turpināta Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta nolikumā (Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumi Nr. 932) noteikto funkciju un uzdevumu veikšana, atbilstoši Kultūras ministrijā apstiprinātajai Darbības un attīstības stratēģijai 2024.–2028., kārtējā gada darbības plānam un budžetam (budžeta programma „Kultūras mantojums”).

Budžetu veido valsts dotācija un ieņēmumi no sniegtajiem maksas pakalpojumiem – no pārdotajām ieejas biļetēm, muzeja speciālistu vadīto ekskursiju un izglītojošos programmu pakalpojuma sniegšanas u.c. No pašu ieņēmumu kopējā īpatsvara, lielāko daļu sastādīja ieņēmumi par biļešu realizāciju 87% un pārējiem ieņēmumi 13 %.

Pašu ieņēmumi 2025. gadā ir 1019558 euro. Salīdzinot ar 2024. gadu pašu ieņēmumu apjoms ir pieaudzis par 266549 euro jeb par 35,4 %. Pakalpojumi tiek sniegti saskaņā ar LR Ministru kabinetā apstiprināto muzeja publisko pakalpojumu cenrādi (01.10.2013. MK noteikumi Nr.1029 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa-Turaidas muzejrezervāta maksas pakalpojumu cenrādis”).

Muzejrezervāta darbības nodrošināšanai un rezultatīvo rādītāju izpildei 2025. gadā budžeta programmā „Kultūras mantojums” faktiski pieejamie finanšu resursi bija 2 125 068 euro apmērā, t.sk. valsts dotācija 1 105 510 euro un 1 019 558 euro pašu ieņēmumi.

Muzejrezervāta budžetu papildināja projektu konkursos iegūtais finansējums, valsts un pašvaldību budžeta transferi, ziedojumi u.c. 99363 euro apmērā. Līdz ar to pārskata gadā pieejamais finansējums funkciju izpildei palielinājās par 13.8%.

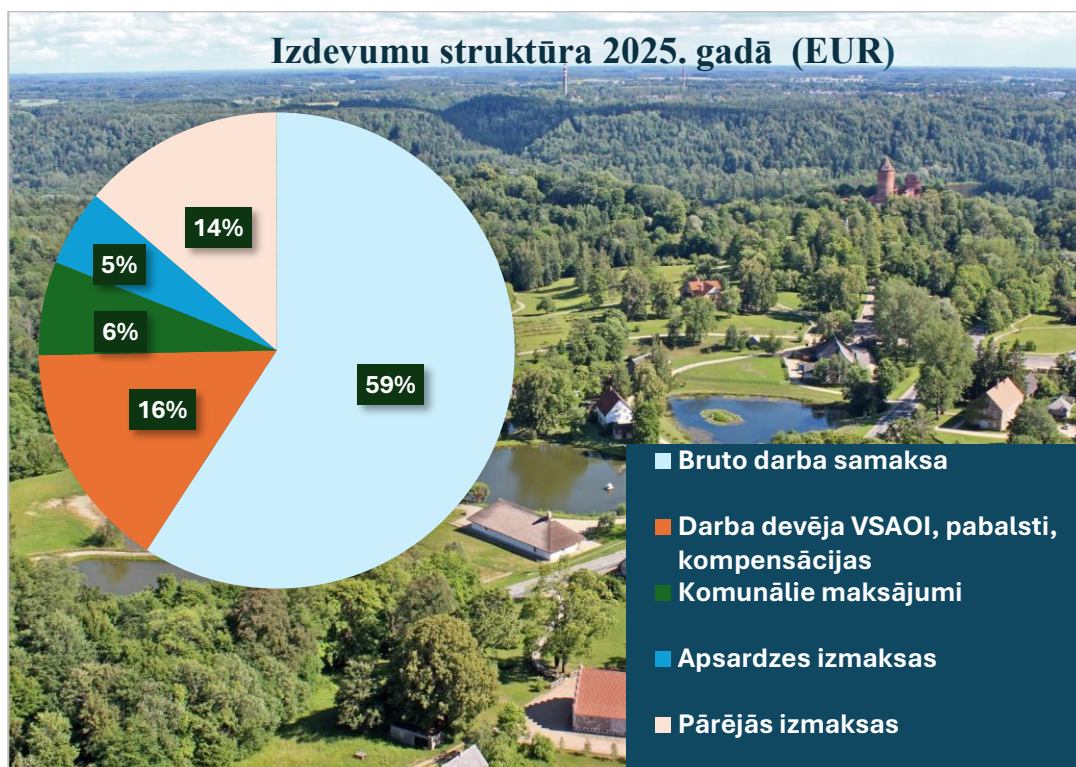
Muzejrezervāta funkciju izpildei 2025. gadā tika izlietoti:

atlīdzībai -	1 447 523 euro
precēm un pakalpojumiem -	490 702 euro
kapitālieguldījumi -	245 500 euro

Finanšu līdzekļi novirzīti kultūras mantojuma aizsardzības funkciju īstenošanai, nodarbināto atlīdzībai, jaunu ekspozīciju izveidei, komunikācijas un sadarbības projektu īstenošanai, kā arī citu plānoto izdevumu segšanai

Muzejrezervāta budžeta līdzekļi tika izmantoti, ievērojot lietderību un efektivitāti, kā arī normatīvajos aktu prasības, nodrošinot kultūras mantojuma saglabāšanu, muzeja krājuma uzturēšanu un attīstību, pētniecības un komunikācijas funkciju īstenošanu, kā arī ikdienas darbību atbilstoši apstiprinātajām tāmēm un finansēšanas plāniem.

No visiem izdevumiem 75 % sastāda atlīdzības izdevumi, t.sk. 16% darba devēja VSAOI, pabalsti un kompensācijas. **Vidējais atalgojums mēnesī uz vienu slodzi 2025. gadā ir 1349,45 euro.** Lai gan, salīdzinot ar 2024. gadu, muzejrezervātā vidējais atalgojums mēnesī uz vienu slodzi ir pieaudzis par 7,2 %, tomēr tas joprojām ir par 34,5 % mazāks nekā valstī noteiktā strādājošo vidējā bruto darba samaksa mēnesī pilnai slodzei pirms nodokļu nomaksas - **1 815 eiro (pēc CSP datiem)**

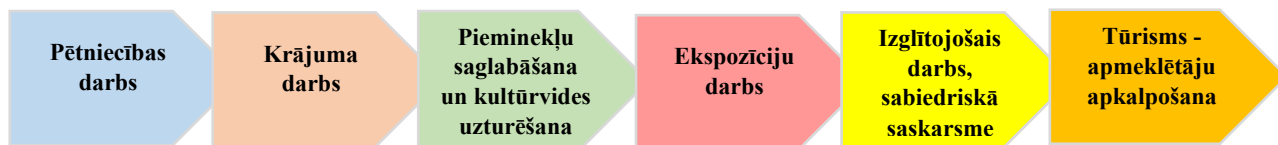
Pārskata periodā budžeta izpilde kopumā atbilda plānotajam. Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu apjoms pārsniedza plānoto par 28 246 euro. Tas liecina, ka faktiskie ieņēmumi bija lielāki, nekā sākotnēji plānots, galvenokārt saistībā ar lielāku apmeklētāju skaitu un attiecīgi ar lielāku pieprasījumu pēc sniegtajiem maksas pakalpojumiem, bet uzturēšanas izdevumi bija par 19 416 euro mazāki nekā plānots. Kapitālieguldījumiem paredzētais budžets izpildīts pilnā apmērā.

Saskaņā ar 05.05.2010 Ministru kabineta noteikumiem Nr.413
"Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem"

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 896 599	2 188 519	2 197 349
1.1.	Dotācija	1 112 724	1 127 335	1 127 335
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	779 458	1 040 000	1 068 246
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	3690	35 414	15 998
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi	728	770	770
2.	Izdevumi (kopā)	1 894 559	2 205 041	2 185 625
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 759 967	1 959 541	1 940 125
2.1.1.	Kārtējie izdevumi			
2.1.2.	Procentu izdevumi			
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti			
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	134 592	245 500	245 500

2.2. Iestādes darbības rezultāti

Pārskata gadā noteikto darbības prioritāšu un uzdevumu izpildes rezultāti ir sasniegti atbilstoši pieejamajiem finanšu un personāla resursiem. Darbības rezultātu sasniegšanu nodrošināja mērķtiecīga darba organizācija, efektīva resursu plānošana un izmantošana, kā arī uz rezultātu orientēta noteikto uzdevumu izpilde saskaņā ar izstrādāto **darba organizācijas shēmu**:

Veicot zinātniski pētniecisko, krājuma, izglītojošo un komunikācijas darbu, pieminekļu saglabāšanu, kultūrvides uzturēšanu un apmeklētāju apkalpošanu sabiedrības interesēs ir saglabāts un uzturēts materiālais un nemateriālais kultūras mantojums un kultūrvēsturiskā vide ar kultūras pieminekļu kompleksiem: Dainu kalnu, Turaidas pilskalnu ar viduslaiku mūra pili, Turaidas baznīcu un baznīckalnu, Turaidas muižas saimniecisko centru ar meža parku.

Tika veicināta kultūras mantojuma ilgtspējīga saglabāšana un kvalitatīva pārvaldība, pilnveidojot risinājumus kultūras mantojuma saglabāšanai krīzes situācijās un nodrošinot tā pieejamību dažādām sabiedrības mērķgrupām.

Pārskata gadā nozīmīgākie sasniegumi bija Dainu kalna 40 gadu jubilejas pasākumu cikls, daudzveidīga kultūrizglītības programma, lībiešu kultūras mantojuma popularizēšana, pieaugoša starptautiskā tūristu interese un aktīvs darbs Latvijas kultūras mantojuma saglabāšanā un popularizēšanā.

Rezultatīvo rādītāju pārskats par muzejrezervāta 2025. gada darba rezultātiem publicēts Latvijas Digitālajā kultūras kartē: <https://is.kulturaskarte.lv>

1. prioritāte

Latvijas vēsturisko centru elementu izpēte un krājuma komplektēšana par kultūras un dabas pieminekļiem, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu Turaidas vēsturiskajā centrā Latvijas un Eiropas vēstures kontekstā, saglabājot pēctecību un uzkrātās zināšanas, kā arī vairojot Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību

Pētnieciskais darbs ir viena no muzejrezervāta pamatfunkcijām, kas nodrošina Turaidas vēsturiskā centra un tam piegulošā reģiona dabas un kultūras mantojuma izpēti, dokumentēšanu un zinātnisku interpretāciju. Pētniecības rezultāti veido zinātnisko pamatojumu muzejrezervāta ekspozīciju un izstāžu koncepciju un satura izstrādei, izglītojošo programmu pilnveidei kultūras mantojuma saglabāšanai un popularizēšanai, kā arī mērķtiecīgai krājuma priekšmetu komplektēšanai, izpētei un interpretācijai. Pētnieciskā darbība tiek īstenota balstoties uz 7 savstarpēji saistītām pētniecības pamattēmām:

- 1) Garīgais mantojums, dzīvesziņa un reliģijas loma cilvēku dzīvē
- 2) Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē
- 3) Turaidas pils – viduslaiku un jauno laiku sākuma kultūras mantojums
- 4) Turaidas vēsturiskā centra ainavas un kultūrvides atjaunošana
- 5) Turaidas muzejrezervāts laikā un telpā
- 6) Turaidas muiža 300 gados
- 7) Nesenās pagātnes mantojums.

Paveiktais pētniecības darbā:

- * Atbilstoši pētniecības tēmām sagatavoti un īstenoti 8 ekspozīciju un izstāžu plāni un publicēti 4 zinātniski pētnieciskie raksti, nolasītas 46 lekcijas, sagatavoti 7 izglītojošo programmu scenāriji.

- * Turpināta arheoloģiskā izpēte lībiešu senvietās un Turaidas vēsturiskajā centrā. Veikti arheoloģiskie izrakumi Jāņkalnā ar mērķi iegūt paplašinātas zināšanas par vietas izmantošanu laika gaitā. Sadarbībā ar LU HZF Vēstures un arheoloģijas nodaļu un Latvijas Arheologu biedrību Jāņkalnā tika veikta zondēšana un fosfātu analīzes.
- * Veikta arheoloģiskā uzraudzība Turaidas pils ziemeļu iekšvārtu torņa konservācijas laikā un Pārvaldniekā jaunās mājas dārza izveides vietā, sagatavoti un publicēti raksti un nolasītas divas lekcijas par arheoloģiskās izpētes rezultātiem, uzsākta pārskatu sagatavošana.
- * Atzīmējot Dainu kalna 40.gadskārtu, sagatavoti izstāžu plāni un iekārtotas izstādes “Tautasdziesma Dainu kalnā” un “Par zemi, dziesmām un skulptūrām”, uzstādīts informatīvās ekspozīcijas stends “Turaidas Dainu kalna skulptūras”, noorganizēti 4 sarunu cikli “Mans ceļš uz tautasdziesmu”, kura laikā sabiedrībā zināmas personības dalījās savās zināšanās un pieredzē par latviskās dzīvesziņas izpratni.
- * Sagatavots izstādes plāns un iekārtota izstāde “Mēs ticējām – mēs esam.” par Siguldas novada Latvijas evaņģēliski luteriskām baznīcām Trešās Atmodas laikā (1987-1991).
- * Uzsākts kapsētu pieminekļu dokumentēšanas darbs, veikta pieminekļu aprakstīšana u.c., publicēts informatīvais raksts par Siguldas novada un apkārtnes viduslaiku un jauno laiku kapu pieminekļi.
- * Tēmas “Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē” ietvaros turpināts vēstures avotu izpētes darbs par senatnes apģērba nozīmi kultūras identitātes veidošanā un atpazīšanā, lai sagatavotu un novadītu semināru/diskusiju “Apģērbs un identitāte”, nolasītu piecas lekcijas un publicētu trīs informatīvos rakstus par lībiešu tekstilapstrādes tradīcijām un vienu zinātniski pētniecisko raktu par Gaujas lībiešu vēsturiskajiem centriem un to ietekmi kultūrainavā.
- * Izdots katalogs “Turaidas pilī atrastās 13.–17. gs. militārās senlietas”. Tajā ietvertas Turaidas pilī atrastās 13.–17. gs. militārās senlietas, kas glabājas muzejrezervāta krājumā.
- * Uzsākta kataloga “Turaidas pilī atrastie 13.-17.gs. sadzīves priekšmeti” sagatavošanas darbs, izskatīti Turaidas pils arheoloģisko izrakumu pārskati un apzināti krājumā esošie priekšmeti.
- * Sagatavots un publicēts pētnieciskais raksts “Viduslaiku piļu saglabāšanas prakse Latvijā no 1945. līdz 1991. gadam: Turaidas pils piemērs” žurnāla *Heritage* speciālizdevumā, kas veltīts Baltijas jūras reģiona viduslaiku kultūras mantojumam.
- * Divu jaunu ekspozīciju izveidei izstrādāti ekspozīciju plāni: “Turaidas pils ziemeļu iekšvārtu torņa vēsture” un “Turaidas pils astoņos gadsimtos”, kas tiks īstenoti 2026.gadā. Saistībā ar topošajām ekspozīcijām publicēti trīs informatīvie raksti un izsludināts metu konkurss “Āra ekspozīcijas “Turaidas pils ziemeļu iekšējo vārtu torņa vēsture” mākslinieciskā risinājuma izstrāde”.
- * Turpināta vēstures avotu izpēte par Turaidas pili kā viduslaiku kultūras mantojumu, Balstoties uz iegūto informāciju: ir uzsākta ekspozīcijas koncepcijas “Tiesa un taisnība viduslaiku Livonijā” sagatavošana un nolasītas 3 lekcijas par Vidzemes bruņniecības dzimtas ar saknēm Livonijas bīskapijās 13.-16.gadsimtā.
- * Tēmas “Turaidas muižas – 300 gadi” ietvaros turpināts pētnieciskais darbs par Turaidas muižas saimniecību, īpašniekiem un pārvaldniekiem. Pamatojoties uz iegūto informāciju publicēts pētnieciskais raksts un nolasīta lekcija Viļņas Mākslas akadēmijas starptautiskajā konferencē “Baltijas muižas kā kopīgs kultūras mantojums”. Turpinās Turaidas muižas īpašnieku (1873 – 1935) vēstuļu tulkošana un zinātniskā apraksta sagatavošana.
- * Turaidas vēsturiskā centra ainavas un kultūrvides atjaunošanas nolūkā veikta daudzpusīga izpēte par parkveida pļavu un ganību atjaunošanas iespējām, mežābeļu un citu vēsturiskajai ainavai raksturīgo koku sugu saglabāšanu, kā arī par aizsargājamām sugām, tostarp praulgrauzi un citiem bioloģiskās daudzveidības elementiem. Balstoties uz izpētes rezultātiem, sagatavots ekspozīcijas plāns un izveidota brīvdabas ekspozīcija “Dabas pērles Turaidas meža parkā”, kas iepazīstina apmeklētājus ar Turaidas meža parka dabas vērtībām, kultūrainavu un dabas aizsardzības nozīmi, kā arī sagatavota un novadīta ekskursijas par vērtīgajiem kokiem muzejrezervātā.
- * Turpināts izpētes darbs tēmas “Nesenās pagātnes mantojums” ietvaros, sagatavoti un publicēti 18 informatīvie raksti un nolasītas 12 lekcijas par kultūras un dabas mantojumu un vēsturiskajiem notikumiem Siguldā un tās novadā.

- * Atbilstoši pētniecības tēmām un krājuma kolekciju izpētei, sagatavoti un īstenoti 8 ekspozīciju un izstāžu plāni un publicēti 4 zinātniski pētnieciskie raksti, atvērts atklātais krājums “Turaidas Roze”, nolasītas 46 lekcijas, sagatavoti 7 izglītojošo programmu scenāriji.

*Paveiktais **krājuma komplektēšanā, uzskaitē, saglabāšanā un izmantošanā:***

- * Muzejrezervāta krājumā uz 2025. gada 31. decembri glabājas 96769 krājuma vienība, t.sk. 70676 pamatkrājuma vienības.
- * Atbilstoši krājuma politikai, turpināta priekšmetu komplektēšana esošo ekspozīciju papildināšanai, kā arī topošo ekspozīciju vajadzībām:
 - Krājums tika papildināts ar 283 vienībām, no tām: 175 pamatkrājuma vienības, dāvinājumos saņemtas 213 vienības, citi iegūšanas veidi – 70 vienības.
 - Krājums papildināts ar fotogrāfijām un dokumentiem, kas saistīti ar Turaidas pagasta “Viešu” saimniecību. Ar jaunieguvumiem ir papildinātas grāmatu, zīmējumu-plānu, faleristiskas, suvenīru un tekstilizstrādājumu kolekcijas, kā arī arheoloģijas kolekcija ar 2025. gadā veiktās arheoloģiskās izpētes laikā atrastajām 13 senlietām.
 - Digitālo attēlu kolekcija papildināta ar Turaidas muižaskaltes griestu gleznojumu un mēbeļu rasējumu fotoattēliem.
- * Krājuma saglabāšanas nolūkā konservēta un restaurēta 271 vienība, t.sk. 11 priekšmeti no grāmatu un dokumentu kolekcijas restaurēti par VKKF piešķirto finansējumu.
- * Saistībā ar Kultūras ministrijas rīkojumu par gatavību krīzes un ārkārtas situācijām, sagatavots 100 prioritāri aizsargājamo krājuma priekšmetu saraksts.
- * Turpināta krājuma priekšmetu finansiālā novērtēšana. Pārskata gadā finansiāli novērtētas un grāmatvedības uzskaitē uzņemtas 4903 vienības par 5109,00 euro, pavisam novērtētas 79627 krājuma vienības par 514404,96 euro. Novērtēto vienību apjoms ir 82,2 % no kopējā krājuma vienību skaita.
- * Turpināta krājuma digitalizācija. Krājuma elektroniskajā datu bāzē pavisam ievadīta informācija par 83842 krājuma priekšmetiem, t.sk. pārskata periodā – 869 priekšmetiem. Neskatoties uz līdzšinējo sadarbību ar KISC un veiktajiem pasākumiem, kataloga datu eksports uz NMKK joprojām kavējas. Tas aizkavē datu nodošanu un turpmāko informācijas apriti, tādēļ nepieciešams rast risinājumu, lai nodrošinātu savlaicīgu eksporta procesa īstenošanu.
- * Turpināts darbs pie digitalizēto priekšmetu attēlu datu bāzes izveides un noteikumu izstrādes digitalizējamo priekšmetu skenēšanai, fotografēšanai un tehniskās kvalitātes prasību noteikšanai. Pavisam attēlu datu bāzē ievadīta 35041 vienība, t.sk. pārskata periodā ievadītas 4285 vienības.
- * Veicot izglītojošo darbību, nodrošināta krājuma aprīte - 3376 vienības gadā, t.sk. ekspozīcijās un izstādēs eksponētas 3122 vienības, pētnieciskajam darbam izmantotas 246 vienības, deponētas 8 vienības. Trīs deponētie pamatkrājuma priekšmeti: svētcēlnieku gliemežvāks un krustiņi tika eksponēti starptautiskajā ceļojošajā izstādē “Turp un atpakaļ. Livoniešu svētceļojumi viduslaiku Eiropā” Igaunijā un Cēsu muzejā. Krājums tiek izmantots arī publikācijās, iespieddarbos, reklāmas izdevumos, konsultācijās u.c.
- * Uz krājuma bāzes tiek izstrādāti skolēnu un studentu pētnieciskie darbi. Pārskata periodā Siguldas novada skolēnu radoši pētniecisko darbu izstrādei tika piedāvātas 11 pētnieciskās tēmas, kas aptver Turaidas vēsturiskā centra un Siguldas novada vēsturi:
 - Viena no tēmām bija "Sigulda vakar un šodien. Siguldas dabas un kultūras mantojums senajās pastkartēs", kurā aktīvi iesaistījās 5. klases skolēni. Iepazīstot muzeja krājuma pastkaršu kolekciju, skolēni guva priekšstatu par Siguldas vēsturi, dabas un kultūras mantojuma vērtībām, kā arī par pastkaršu nozīmi saziņā un vēstures liecību saglabāšanā. Projekta rezultātā radītie darbi mudinās un motivēs iesaistīties arī citus skolēnus, veidojot jaunas pastkartes, attīstot radošumu un veicinot savstarpēju saziņu ne tikai digitālajā vidē, bet arī izmantojot tradicionālo pastkaršu sūtīšanas kultūru.
 - 7. klases skolēni tēmas “Latvijas kultūras kanona vērtības”, kas saistīta ar Dainu kalna 40.gadu jubileju, apmeklēja muzeja krājumu, lai iegūtu informāciju un piedalītos eseju konkursā “Dainu kalns. Vai kanona vērtība?”

- * Noorganizētas 11 krājuma komisijas sēdēs, sniegti atzinumi lēmumu pieņemšanai par krājuma esības pārbaudēm, priekšmetu restaurāciju, par krājuma priekšmetu finansiālo novērtēšanu u.c.

2. prioritāte

Kultūras mantojuma, kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšana, nodrošinot atbildīgu kultūras un dabas mantojuma izmantošanu un stiprinot gatavību glābt mantojumu krīzes situācijās

Pieminekļu saglabāšanas un kultūrvides uzturēšanas darba mērķis ir nodrošināt muzejrezervāta kultūras mantojuma, kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšanu, aizsardzību, uzturēšanu un ilgtspējīgu attīstību, sekmējot atbildīgu kultūras un dabas mantojuma izmantošanu un stiprinot gatavību kultūras mantojuma aizsardzībai un glābšanai krīzes un ārkārtas situācijās.

*Paveiktais **krājuma un pieminekļu saglabāšanā un kultūrvides uzturēšanā:***

- * Krājuma saglabāšanai nodrošinātas telpas un nepieciešamā infrastruktūra, veikti uzlabošanas darbi. Krājums glabātavas izvietotas vairākās ēkās-pieminekļos ar kopējo platību 875 m² un eksponētie krājuma priekšmeti atrodas ekspozīcijās ar kopējo platību 3604 m². Pārskata periodā tika veikta regulāra temperatūras un mitruma kontrole krājuma glabātavās un ekspozīcijās, nodrošinot atbilstošu mikroklimatu. Turpināta krājuma tekstilizstrādājumu kolekcijas priekšmetu pārvietošana uz jauno glabātavu muižas kalpotāju mājā. Pārkārtotas krājuma glabātavas muižas piķiera kūtī, ābolu klētī un Šveices mājas saimniecības ēkā, lai nodrošinātu liela izmēra krājuma priekšmetu saglabāšanu.
- * Turpinājās darbs pie iespējamo apdraudējuma risku izvērtēšanas un rīcības plāna izstrādes, lai stiprinātu muzejrezervāta gatavību krīžu un ārkārtas situācijās. Pilnveidotas darbinieku zināšanas un kompetences rīcībai dažādu krīžu situāciju gadījumos, apzināti nepieciešamie materiāltehniskie resursi, kā arī Kultūras ministrijai sniegta informācija par šo resursu nepieciešamību un iespējām tos iekļaut Valsts materiālo rezervju nomenklatūrā.
- * Veikti grozījumi 07.02.2024. iekšējā normatīvajā aktā Nr. 1-4/1a "Plāns Nacionālā krājuma priekšmetu aizsardzībai apdraudējuma gadījumā", papildinot to ar risku mazināšanas pasākumiem īpaši vērtīgo muzeja krājuma priekšmetu saglabāšanai. Plānā īpašu uzmanība pievērsta darbinieku apmācībai un praktiskajai sagatavotībai krīzes situācijās, lai nodrošinātu operatīvu un koordinētu rīcību apdraudējuma gadījumā.
- * Finansiālo iespēju robežās ir risināts jautājums par nepieciešamās infrastruktūru un materiāltehniskās bāzes pilnveidošanu, lai nodrošinātu muzejrezervāta darbības nepārtrauktību krīzes un ārkārtas situācijās. Šī mērķa īstenošanai ir iegādāts un uzstādīts ģenerators krājuma ēkā, kas nodrošina nepārtrauktu elektroapgādi elektroenerģijas padeves traucējumu gadījumā. Tas stiprina muzejrezervāta enerģētisko drošību, veicina krājuma saglabāšanu un mazina riskus, kas varētu apdraudēt kultūras mantojuma vērtību drošību ārkārtas situācijās.
- * Turaidas muzejrezervāta lietošanā ir 57,86 ha liela teritorija, kurā ietilpst kultūras pieminekļu kompleksi: Dainu kalns, Turaidas pilskalns ar viduslaiku mūra pili, Turaidas baznīca un baznīckalnu, Turaidas muižas saimniecisko centrs un meža parka teritorija. Pieejamo finanšu resursu ietvaros tika nodrošināta teritorijas uzturēšana un sakopšana atbilstoši gadalaikam, dažādu veidu zālienu pļaušana atbilstoši kultūrvides uzturēšanas un izmantošanas prasībām, vasaras puķu un citu stādījumu atjaunošana, teritorijas sakopšana un dekorēšana atbilstoši pasākuma tematiķi. Veikti augu ekspozīcijas pārplānošanas darbi saistībā ar dārza atjaunošanas būvdarbiem. Apmeklētāju ērtību nodrošināšanai uzturēti kārtībā auto stāvlaukumi, labotas norādes zīmes, turpināta dabas taku sakopšana, veikts pakāpienu remonts, atsevišķos taku posmos labots taku segums, veikta celiņu un laukumu tīrīšana, kā arī citi teritorijas apsaimniekošanas darbi. Tādējādi tika nodrošināta sakopta, droša un estētiski pievilcīga vide apmeklētājiem kultūras mantojuma iepazīšanai, zināšanu apguvei un kvalitatīvai brīvā laika pavadīšanai.
- * Nodrošinot dabas un kultūrvides vērtību saglabāšanu un atjaunošanu, tika uzsākti bijušās Turaidas muižas Jaunās pārvaldnieka mājas vēsturiskās vides un dārza atjaunošanas darbi, balstoties uz veiktās izpētes rezultātiem un dārza atjaunošanas koncepciju, kas paredz vēsturiskās vides atjaunošanu atbilstoši 20.gadsimta sākuma situācijai.

- * Nodrošināta 38 ēku-pieminekļu uzturēšana un izmantošana atbilstoši to raksturam un muzejrezervāta funkcijām, nodrošināta to pieejamība un saglabāšana. Telpu kopējā platība ir 8559 m², t.sk. muzeja ekspozīcijām un krājuma glabātavām tiek izmantoti 4479 m², jeb 52% no telpu kopējās platības, administrācijas un personāla darba telpas, kultūrvides un infrastruktūras uzturēšanas un apmeklētāju apkalpošanas tehniskā atbalsta telpas, t.sk. telpas, kas to tehniskā stāvokļa dēļ nav iespējams izmantot - 4080 m², jeb 48% no telpu kopējās platības.
- * Regulāri tiek veikta infrastruktūras un ekspozīciju tehniskā uzraudzība, nodrošināta ugunsdrošības prasību ievērošana, kā arī īstenoti preventīvi pasākumi kultūras mantojuma saglabāšanai. Turaidas baznīcas mikroklimata nodrošināšanai sadarbībā ar Turaidas ev.lut. draudzi iegādāts jauns mitruma nosūcējs un sildītājs.
- * Īstenoti un plānoti būvprojekti:
 - Īstenots Turaidas pils Ziemeļu iekšējo vārtu torņa konservācijas būvprojekts, veicot torņa drupu restaurāciju un konservāciju, nodrošinot to ilgtermiņa saglabāšanu, kā arī sagatavojot torņa pieejamībai apmeklētājiem un ekspozīcijas iekārtošanai.
 - Sadarbībā ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi” uzsākta 1907.gadā celtās Vagara mājas restaurācijas būvprojekta izstrāde, lai nodrošinātu vēsturiskās ēkas restaurāciju un pielāgošanu mūsdienu izmantošanas vajadzībām, saglabājot mājas kultūrvēsturiskās vērtības, kā arī, lai veicinātu piegulošās teritorijas sakārtošanu.
- * Pārskata periodā nodrošināta muzejrezervāta lietošanā esošo kultūras pieminekļu un vēsturisko ēku uzturēšana, veicot to saglabāšanai nepieciešamos apsaimniekošanas, remonta un restaurācijas darbus. Nodrošināta ēku apsardze un saglabāšanai atbilstošs mikroklimats, kā arī veikti neatliekamie restaurācijas un remonta darbi Turaidas pilī un muižas apbūves ēkās. Pārskata periodā paveikti šādi darbi:
 - Veikts Turaidas baznīcas sakristejas skaidu jumta remonts un restaurēti baznīcas dienvidu fasādes logi;
 - Pārvaldnieka vecās dzīvojamās mājas uzturēšanai veikts skursteņu kroņu remonts, atjaunoti logu slēgi un aplodas, kā arī veikts jumta pieslēguma (pielaiduma) remonts;
 - Pārvaldnieka jaunajā mājā veikta izstāžu zāles logu restaurācija un sienu remonts;
 - Turpināti Turaidas pils cvingera mūru atjaunošanas darbi, nodrošinot to tehniskā stāvokļa uzlabošanu un ilgtermiņa saglabāšanu;
 - Veikts smēdes ēkas telpu sienu remonts;
 - Turpināti žogu atjaunošanas darbi pie Klausinieku mājas, kā arī veikts uz magazīnas ēku vedošo koka kāpņu remonts;
 - Veikts Klausinieku mājas guļbaļķu akas remonts, uzlabojot tās tehnisko stāvokli un nodrošinot objekta saglabāšanu.
- * Finansējuma piesaistes nolūkā sagatavots un Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā iesniegts projekta pieteikums “Turaidas dampšķūnis – Muzejs pirms muzeja” Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.3.2. specifiskā atbalsta mērķa “Kultūras un tūrisma lomas palielināšana ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās” ietvaros. Projekta mērķis ir atjaunot un saglabāt Turaidas dampšķūni kā nozīmīgu kultūrvēsturiskā mantojuma objektu, izveidojot tajā mūsdienīgu ekspozīciju un apmeklētāju pieredzi, kas atklāj Turaidas muzejrezervāta pirmsākumus un stiprina kultūras mantojuma pieejamību, izglītojošo funkciju un tūrisma attīstību reģionā.

3. prioritāte

Kvalitatīvs un daudzveidīgs muzejrezervāta piedāvājums dažādām sabiedrības mērķgrupām, apmeklētāju apkalpošanas drošība un efektivitāte, kultūras mantojuma radoša interpretācija, nodrošinot ieņēmumu avotu paplašināšanu un pašu ieņēmumu stabilu pieaugumu

Prioritāte ir vērsta uz kvalitatīva, daudzveidīga un mūsdienīga muzejrezervāta piedāvājuma attīstību, kas atbilst dažādu sabiedrības mērķgrupu interesēm un vajadzībām.

Atbilstoši Komunikācijas politikai mērķtiecīgi tika veidota sadarbība ar dažādām mērķauditorijām, lai veicinātu dialogu, piesaistītu apmeklētājus muzeja pakalpojumu izmantošanai un sekmētu sabiedrības izglītošanu. Tika izstrādātas jaunas izglītojošās programmas un digitālie risinājumi, kā arī attīstītas jaunas sadarbības formas, īpašu uzmanību pievēršot bērnu un jauniešu līdzdalībai. Tādējādi tika stiprināta muzejrezervāta atpazīstamība gan Latvijā, gan starptautiskā mērogā.

Pārskata gadā tika turpināts attīstīt daudzveidīgu un mērķgrupām pielāgotu kultūras, izglītības un tūrisma piedāvājumu, īpašu uzmanību pievēršot vietējā apmeklētāja atkārtotai piesaistei, ģimenēm ar bērniem, skolēniem un jauniešiem, kā arī dabas mantojuma interesentiem. Par būtisku darbības virzienu tika noteikta vietējā apmeklētāja atkārtotas pieredzes veidošana, piedāvājot jaunus iemeslus Turaidu apmeklēt vairākkārt.

Nozīmīgākais gada saturiskais akcents bija Dainu kalna 40 gadu jubileja, kurai tika izveidota savstarpēji saistītu pasākumu un izstāžu programma. Tā ietvēra sarunu ciklu “Mans ceļš uz tautasdziesmu”, izstādes “Dainu kalnam – 40” un “Par zemi, dziesmām un skulptūrām”, Starptautiskā folkloras festivāla “Baltica 2025” Turaidas dienu, folkloras kopu sadziedāšanos, vasaras koncertus un Dainu kalna dzimšanas dienas saullēkta norisi. Sarunu cikla videoierakstu publikošana digitālajā vidē paplašināja satura pieejamību ārpus klātienē apmeklējuma.

Muzejrezervāts nodrošināja apmeklētājiem iespēju iepazīt Turaidas vēsturiskā centra tūkstošgades vēsturi, izmantojot ekspozīcijas un izstādes, ekskursijas, izglītojošās programmas, pasākumus, publikācijas, lekcijas un citus piedāvājumus. Ekspozīciju un izstāžu piedāvājums tika papildināts ar jaunu saturu. Turaidas baznīcā bija skatāma izstāde “Mēs ticējām – mēs esam” par Atmodas laika norisēm Latvijas baznīcu draudzēs, bet agrākajā muižas kaltes ēkā pēc atklātā krājuma galerijas principiem tika eksponēti muzeja krājuma priekšmeti, kas saistīti ar Turaidas Rozes stāsta interpretācijām mākslā. Ģimenēm ar bērniem tika piedāvāti vairāki patstāvīgi izziņas maršruti ar Turaidas Dāvida tēlu, veidojot iespēju dažādās muzeja teritorijas daļas iepazīt pakāpeniski un rosinot atkārtotus apmeklējumus.

Būtisks ieguldījums jaunu auditoriju sasniegšanā bija pastāvīgās interaktīvās brīvdabas ekspozīcijas atklāšana Turaidas meža parkā. Ekspozīcija veidota ģimenēm ar bērniem, tajā iekļaujot uz pieredzi un praktisku izziņu balstītus elementus par dižkokiem, kukaiņiem un meža parka bioloģisko daudzveidību. Ekspozīcija ir pieejama arī cilvēkiem ratiņkrēslā, nepieciešamības gadījumā izmantojot pavadona palīdzību.

Sākot ar 2025./2026. mācību gadu, tika attīstīts jauns dabaszinātņu un pilsoniskās līdzdalības izglītības virziens. Skolēniem tika sagatavotas programmas par meža parka koku un ūdenstilpju bioloģisko daudzveidību, koku sugu un augstuma noteikšanu, ūdens kvalitātes vērtēšanu, izmantojot bioindikatorus, kā arī programma “Dainu kalns – vieta līdzdalībai”. Šajās norisēs muzeja kultūrvide un dabas vide izmantota kā praktiska mācību un pētniecības telpa, sasaistot muzeja piedāvājumu ar STEM izglītību, kritisko domāšanu un skolēnu līdzdalības prasmēm.

Piedāvājuma attīstībā plaši tika izmantotas partnerības. Ekspozīcija Turaidas meža parkā tapa ar “Interreg Igaunijas–Latvijas” programmas atbalstu, bet Ozolu dienas un dabas izglītības aktivitātes tika īstenotas sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi, Daugavpils Universitāti, Nacionālo botānisko dārzu, vietējiem uzņēmējiem un Siguldas Bērnu un jauniešu literatūras festivālu. Lībiešu mantojuma dienu norises tika sasaistītas ar Lībiešu institūta, UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas un Latvijas Nacionālā kultūras centra iniciatīvām. Savukārt Einhorna lasījumi un vērtīgo seniespiedumu izstāde tika organizēta sadarbībā ar Profesora Roberta Feldmaņa fondu un Luteru Akadēmiju, vienlaikus iesaistoties Eiropas kultūras mantojuma dienās un pasākumu ciklā “Latviešu grāmatai 500”.

Muzejrezervāta atpazīstamība un jaunu apmeklētāju piesaiste tika veicināta, piedaloties starptautiskajā tūrisma izstādē “Balttour 2025”, kurā tika prezentēti gada jaunumi, Dainu kalna jubilejas programma un piedāvājums ģimenēm ar bērniem. Pašu ieņēmumu avotu dažādošanai tika attīstīti ar muzeja saturu saistīti maksas un tirdzniecības piedāvājumi – Turaidas iedvesmoti dizaina priekšmeti, amatniecības un suvenīru piedāvājums, vietējo produktu tirdzniecība, kā arī neliela dalībnieku skaita maksas pieredzes pasākums “Vakara viesības Turaidas muižā”, kurā muižas vēsture tika interpretēta ar teatralizētu stāsta, skaņas, smaržu un vēsturiskās gastronomijas palīdzību.

Kopumā 2025. gadā tika veidots saturiski daudzslāņains piedāvājums, kas apvienoja kultūras un dabas mantojumu, pētniecību, izglītību, līdzdalību un pieredzes ekonomikas elementus. Jaunas ekspozīcijas, izglītības programmas, kopienas pasākumi, digitālais saturs un sadarbības projekti

paplašināja muzejrezervāta sasniedzamās auditorijas un radīja priekšnosacījumus atkārtotu apmeklējumu, partneru ieguldījuma un pašu ieņēmumu pieaugumam.

Paveiktais ekspozīciju izveidē un izstāžu iekārtošanā:

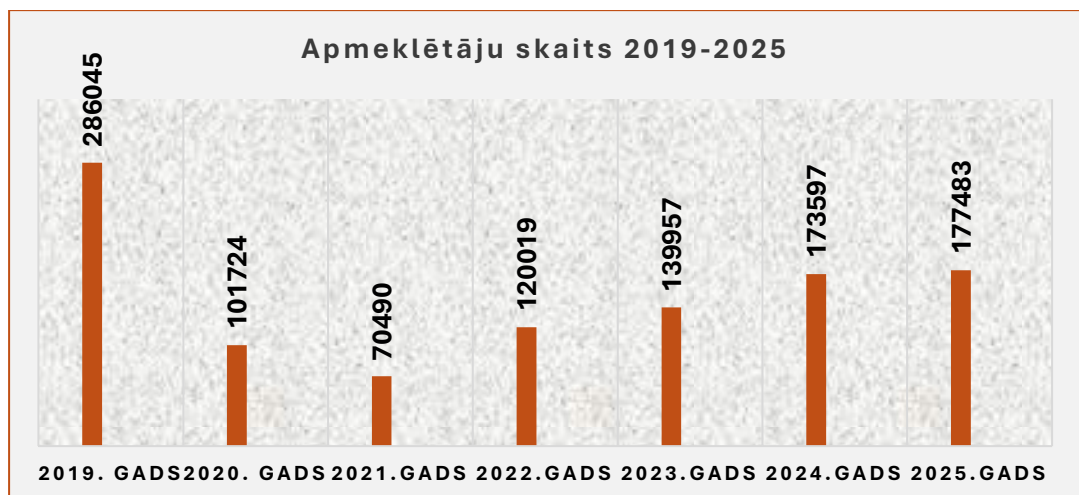
- * Pārskata periodā tika nodrošināta 52 ekspozīciju pieejamība, t.sk. tika atklātas divas jaunas ekspozīcijas:
 - Brīvdabas ekspozīcija “Dabas pērles Turaídas meža parkā”;
 - Interaktīvā ekspozīcija - stends “Dainu kalna skulptūras”.
- * Saturiski, mākslinieciski un informatīvi pilnveidotas 6 ekspozīcijas:
 - Krāsns podiņi – senlaiku bilžu enciklopēdija (*atjaunoti teksti*);
 - Torņveida dienvidu korpusa un pagaba vēsture (*nomainīti attēli un atjaunoti teksti*);
 - Brīvdabas informatīvā ekspozīcija -Turaídas pils pagalms un dienvidu priekšpils (*nomainītas 14 informatīvās plāksnītes*);
 - Informatīvā ekspozīcija-stends “Turaídas viduslaiku mūra pils” (*atjaunoti divi digitālie stendi*);
 - Turaídas muižas pārvaldnieka vecā dzīvojamā māja (*uzlikta informatīvā plāksnīte par ēkas vēsturi, izveidots audio gids latviešu un angļu valodā*);
 - Turaídas Dāvids muzejā (*sagatavots jauns informatīvais izdales materiāls “Vēstures taka”*).
- * Pārskata gadā muzejā eksponēta 17 izstādes, t.sk. 10 izstādes iekārtotas no jauna. No kopējā izstāžu skaita 3 ir krājuma izstādes. Ārpus muzeja eksponētas 5 izstādes, t.sk. 2 izstādes atklātas no jauna, kā arī 3 ceļojošās izstādes.
- * Lai nodrošinātu kultūras mantojuma pieejamību plašākai sabiedrībai un iespēju iepazīt muzeja krājumu un izstāžu saturu arī digitālā formātā ir pieejamas virtuālās izstādes. Pavisam ir pieejamas 18 muzeja speciālistu veidotās virtuālās izstādes digitālajā platformā *eTuraida*, kas interesentiem sniedz iespēju iepazīties ar izstādēm attālināti, neatkarīgi no atrašanās vietas un apmeklējuma laika.

Paveiktais komunikācijā un muzeja izglītojošajā darbā:

- * Nodrošināts pārskata un tematisko ekskursiju piedāvājums. Novadītas 590 ekskursijas, t.sk. 456 svešvalodās.
- * Nodrošināts 16 izglītojošo programmu piedāvājums, t.sk. pārskata periodā izstrādātas 5 jaunas programmas. Novadītas 385 izglītojošo programmu nodarbības, kurās piedalījušies 7883 interesenti. Vislielāko popularitāti apmeklētāju vidū guvusi programma “*Orientēšanās spēle Tūkstošgades stāsts*”, kuras ietvaros novadīta 191 nodarbība. Tai seko programma „Cimos pie Turaídas fogta” ar novadītas 43 nodarbībām un programma “Kas ir klausinieks” ar 27 nodarbībām. Pirmsskolas un sākumskolas skolēnu vidū īpaši iecienītas ir izglītojošās programmas, kas iepazīstina ar saulgriežu svētku tradīcijām - “Ziemassvētki Turaídas muižā”, “Meteņi Turaidā” un “Raibu raibās Lieldienīšas”. Šo programmu ietvaros kopā tika novadītas 62 nodarbības, kurās piedalījās 1331 skolēns. Programmā jaunlaulātajiem “Legēnda par Turaídas Rozi jeb septiņu lakatu noslēpums” novadītas 8 nodarbības.
- * Ņemta līdzdalība Latvijas un starptautiskajās kultūras norisēs, piedaloties starptautiskajā akcijā “Muzeju nakts 2025”, Eiropas Arheoloģijas dienās, Eiropas Kultūras mantojuma dienās, akcijā “Satiec savu meistaru”, Latvijas Piļu un muižu asociācijas organizētajā Legēndu naktī un citos sabiedrībai nozīmīgos pasākumos, tādējādi veicinot kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamību un apmeklētāju piesaisti.
- * Pārskata periodā noorganizēti 63 muzejrezervāta mērķiem un uzdevumiem atbilstoši tematiskie, gadskārtu ieražu, ekspozīciju un izstāžu atklāšanas, sadarbības u.c. veida pasākumi, t.sk. sabiedrības rosināti un atbalstīti 7 pasākumi ārpus muzeja. Nozīmīgākie un apmeklētākie pasākumi 2025. gadā:
 - Visa gada garumā tika organizēti Dainu kalna 40 gadu jubilejas pasākumi: koncerti un izglītojošas aktivitātes, sarunu cikls “Mans ceļš uz tautasdziesmu”, izstādes “Par zemi, dziesmām un skulptūrām” un izstādes “Dainu kalnam - 40” atklāšanas pasākumi, akcentējot

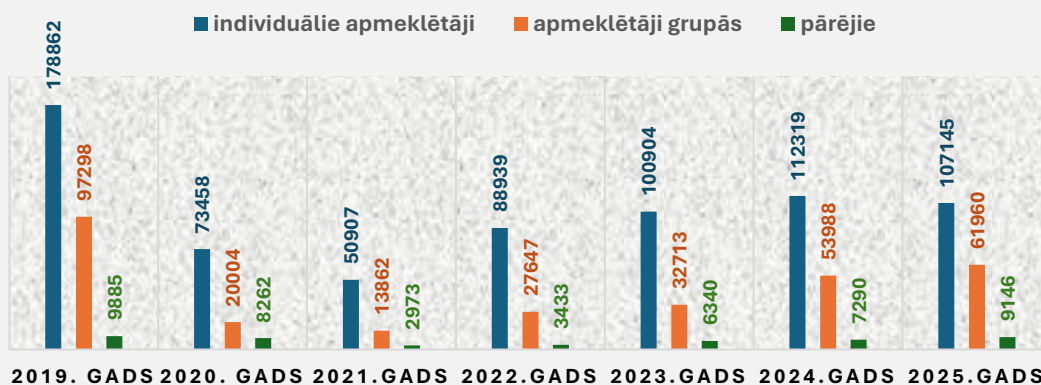
Dainu kalna nozīmi Latvijas kultūras un folkloras mantojumā. Pasākumu cikls noslēdzās ar tikšanos ar Vairu Vīķi-Freibergu, Latvijas Valsts prezidenti (1999-2007), kura dalījās atmiņās par Dainu kalnu ar tēlnieka I.Rankas skulptūrām.

- Starptautiskā folkloras festivāla “Baltica 2025” dižkoncerts Turaidā, kur Dziesmu dārzā satikās dažādu paaudžu un novadu folkloras kopas, etnogrāfiskie ansambļi un tradicionālās mūzikas kopēji no Latvijas un ārvalstīm;
 - Starptautiskās akcijas “Muzeju nakts” laikā apmeklētāji tika aicināti iepazīt muzejrezervāta kultūras mantojumu, atklājot to caur vienojošo tēmu “Mūsu vērtību stāsti”;
 - Lībiešu mantojuma dienas pasākums “Pa Gaujas lībiešu pēdām Turaidas muzejrezervātā” un seminārs “Gaujas lībiešu mantojuma izpēte 21.gadsimtā: starpdisciplināras metodes vēstures izpētē”;
 - Eiropas Arheoloģijas dienu ietvaros organizētie pasākumi: Seminārs/diskusija “Apģērbs un identitāte” un pasākums “Aizraujošā arheoloģija bērniem”;
 - Kaimiņu būšanas vakars pulcēja vietējos iedzīvotājus un muzejrezervāta darbiniekus kopīgai satikšanās reizei, veicinot savstarpēju iepazīšanos, stiprinot kaimiņattiecības, kopienas saliedētību un piederības sajūtu.
 - Izzinošs pasākums ģimenēm ar bērniem “Ozolu diena Turaidā” aicināja iepazīt Latvijas dabas un kultūras mantojumu, piedāvājot izglītojošas nodarbības, radošās darbnīcas un izzinošas aktivitātes dažāda vecuma apmeklētājiem.
 - Eiropas Kultūras mantojuma dienu un pasākumu cikla „Latviešu grāmatai 500” ietvaros sadarbībā ar Latvijas Nacionālo bibliotēku un Latvijas Nacionālā arhīva bibliotēku tika iekārtota izstāde „Grāmatniecības pārles Turaidas muzejrezervātā”, kurā tika eksponēti arī Turaidas muzejrezervāta krājumā esošie seniespiedumi. Pasākumu ciklu papildināja Einhorna lasījumi, kas pulcēja pētniekus un interesentus diskusijām par grāmatniecības, baznīcas un kultūras vēstures jautājumiem.
- * Muzejrezervāta speciālisti, izmantojot krājumu un pētniecībā gūto informāciju, savu pieredzi un zināšanas, nolasīja 46 lekcijas, sniedza vairāk 480 konsultācijas interesentiem par ekspozīciju pieejamību, materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma izpēti, saglabāšanu un pieejamību.
- * Apmeklētāju skaits 2025. gadā ir 177483, salīdzinot ar 2024. gadu, tas ir pieaudzis par 2,2 % jeb 3886 apmeklētājiem.

- * No kopējā apmeklētāju skaita 107145 ir individuālie apmeklētāji, t.i. 60 %.no kopējā apmeklētāju skaita. Apmeklētāju skaits grupās ir – 61960 no tiem, skolēni grupās – 11001, ārzemnieki grupās – 41813, pārējie apmeklētāji grupās – 9146.

Apmeklētāju struktūra 2019.-2025.

- * Turpināta sadarbība un uzturētas līgumattiecības ar Latvijas un ārvalstu tūrisma firmām. Pārskata periodā no jauna noslēgti 5 sadarbības līgumi. Pateicoties tūrisma firmu aktivitātei, salīdzinot ar 2024. gadu ir pieaudzis apmeklētāju skaits grupās par 22,5 %.
- * Noslēgta sadarbība slīguma sar Vidzemes tūrisma asociāciju par sadarbību marketinga jomā, lai popularizētu muzejrezervāta piedāvājumu Latvijā un ārvalstīs, veidotu pieredzes apmaiņas braucienus uz tūrisma galamērķiem.
- * Turpināta līdzdarbība Siguldas reģionālās tūrisma biedrības organizētajā projektā “Tūrisma klasteris: Tūrisma uzņēmējdarbības veicināšana GNP teritorijā” .
- * Pārskata periodā muzejrezervātu apmeklēja Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) direktore un reģionālās pārstāvniecības vadītāja. Tikšanās laikā tika pārrunātas muzejrezervāta sadarbības iespējas ar LIAA tūrisma nozares attīstības jomā, īpašu uzmanību pievēršot dalībai starptautiskajās tūrisma kontaktbiržās, semināros un citos nozares pasākumos, lai veicinātu muzejrezervāta atpazīstamību un piesaistītu apmeklētājus. Tika apspriestas iespējas paplašināt sadarbību tūroperatori un ārvalstu mediju pārstāvju piesaistē, lai sekmētu muzejrezervāta atpazīstamību starptautiskajā tūrisma tirgū. Pārskata periodā ar LIAA un citu sadarbības partneru atbalstu muzejrezervātā tika uzņemtas 12 tūroperatori grupas un 3 ārvalstu žurnālistu vizītes no dažādām pasaules valstīm, kuru laikā viesi iepazinās ar muzejrezervāta kultūrvēsturisko mantojumu, tūrisma piedāvājumu.
- * Turpināta sadarbība ar Siguldas novada pašvaldību un tās izglītības un kultūras iestādēm. Noslēgtā sadarbības līguma ietvaros kopīgu pētniecības un sadarbības projektu īstenošanā, kas saistīti ar Siguldas novada un plašāka reģiona kultūrvides, materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma izpēti, dokumentēšanu, saglabāšanu un popularizēšanu, pārskata periodā īstenotas šādas aktivitātes:
 - Noorganizēta Siguldas novada skolu direktoru, vietnieku un skolu bibliotekāru tikšanās, lai stiprinātu sadarbību un iepazīstinātu ar muzejrezervāta piedāvājumu un iespējām pētīt kultūrvēsturisko mantojumu, rast vidi jauniem projektiem, dialogam, mācībām un diskusijām. Skolu bibliotekāri saņēma muzejrezervāta izdotos 12 iespieddarbus: ceļvežus, katalogus, konferenču materiālus, kas sniedz priekšstatu par Turaidas vēsturisko centru.
 - Noorganizēta Siguldas novada skolu vēstures un sociālo zinību skolotāju tiekšanās, lai iepazīstinātu un parādītu muzejrezervāta daudzveidību.
 - Ņemta dalība Siguldas pilsētas vidusskolas 10. un 11. klašu skolēnu organizētajā pasākumā “Ieskrējiens Bazārā 2025”, kurā skolēni mācību uzņēmumos radījuši dažādas interesantas preces. Darbus vērtēja žūrijas komisija, kuras sastāvā bija muzejrezervāta sadarbības projektu vadītāja.
 - Sadarbībā ar Siguldas novada skolotājiem izglītības projekta „STEM un pilsoniskās līdzdalības norises plašākai izglītības pieredzei un karjeras izvēlei” ietvaros izstrādāti metodiskie materiāli izglītojošo programmu īstenošanai 7.–9.kl. un 10.-12.kl. skolēniem, lai veicinātu skolēnu izpratni par ekosistēmu veidiem, organismu pielāgošanos videi dažādās ekosistēmās, sugu daudzveidības saglabāšanu un interesi par kultūras mantojumu un latvisko

dzīvesziņu, izmantojot brīvdabas ekspozīcijas “Dabas pārles Turaidas meža parkā” un “Dainu kalns”. Projekta ietvaros veikta izstrādāto nodarbību izmēģināšana, iesaistot skolēnus.

- Skolēnu nodarbinātības programmā dažādu darbu veikšanai muzejrezervātā piedalījās 12 Siguldas novada skolēni. Pašvaldība kompensēja iesaistīto jauniešu darba samaksu.
- Sadarbībā ar Siguldas novada kultūras un tūrisma centra un Latvijas Nacionālo kultūras centru tika noorganizēta tikšanās, lai vienotos par sadarbību starptautiskā folkloras festivāla “Baltica 2025” organizēšanā Siguldas novadā un Turaidas muzejrezervātā.
- Muzejrezervātā tika uzņemti Siguldas novada tūrisma informācijas centru pārstāvji, lai iepazīstinātu ar muzeja piedāvātajiem pakalpojumiem, aktualitātēm un tūrisma iespējām. Tikšanās laikā tika pārrunātas turpmākās sadarbības iespējas, informācijas aprites pilnveidošana, kā arī veidi, kā stiprināt abu pušu zināšanas un pieredzi, nodrošinot kvalitatīvāku apmeklētāju informēšanu un apkalpošanu.
- Uz tikšanos pulcējās Siguldas novada bibliotekāri, lai pārrunātu, kā pilnveidot metodisko darbu novadpētniecības jomā, rosināt sabiedrības interesi par lasīšanas prieku, kā arī par sadarbības iespējām un jaunumiem muzejrezervāta darbā.
- Ņemta dalība preču zīmes “Radīts Siguldā” tirdziņā–parādē, sniedzot vēstījumu sabiedrībai par Dainu kalna 40gadei veltītajiem pasākumiem, Starptautisko folkloras festivālu “Baltica 2025”, kā arī atraktīvā veidā tirdziņa dalībniekiem piedāvājot vecvārdu minēšanas spēli, kas veidota uz ekspozīcijas “Ceļā uz Latvijas valsti. Klaušinieks. Saimnieks. Pilsonis” izglītojošās programmas pamata.
- Sadarbībā ar pašvaldību, Imanta Ziedoņa muzeju, Dabas aizsardzības pārvaldi un Krišjāņa Barona dzimtas māju “Dainas” īpašniekiem līdzdalību veikts pārgājiens, kas bija veltīts Krišjānim Baronam, maršrutā “Sigulda, K. Barona pieminēklis - “Dainas” - Dainu kalns”.
- * Turpināta sadarbība ar vietējo uzņēmēju (*SIA “Baltu rotas”, SIA “Rota-L”, SIA “Stiegra”, IK “Smēde”, IK “Stopiņi”, SIA Dizaina informācijas centrs, kooperatīvā sabiedrība “Siguldas medus” u.c.*), saglabājot un attīstot sabiedrības interesēm nozīmīgu papildu piedāvājumu muzejrezervāta apmeklētājiem. Sadarbības ietvaros nodrošināta loku šaušanas demonstrējumi, kalēja amata prasmju demonstrējumi, izglītojošā informācija par biškopja amatu, medus nozīmi muižas sadzīvē, bišu lomu dabiskajās plāvās un bišu stropu eksponēšanu kultūrvēsturiskajā vidē. Apmeklētājiem piedāvāti arī muzejrezervātu reprezentējoši suvenīri ar mūsdienīgiem mākslinieciskiem risinājumiem, kuru dizainā izmantoti Turaidas vēsturiskā centra dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma motīvi, kā arī rotaslietas – arheoloģisko senlietu atdarinājumi.
- * Ievērojot muzejrezervāta vizuālās identitātes vadlīnijas, uzsākta sadarbība ar amatnieci, kura autortehnikā veido izšuvumus uz darba apģērbiem. Tika izšūti 5 apmeklētāju apkalpošanas speciālistu darba apģērbi. Izšuvumos tiek izmantoti simboli un ornamentāli motīvi, kas raksturīgi muzejrezervāta videi, arhitektūrai un krājuma objektiem, tādējādi stiprinot iestādes vizuālo identitāti, veicinot tās atpazīstamību un radot vienotu, autentisku klientu apkalpošanas tēlu.
- * Uzturēta sadarbība ar pētniecības un mantojuma institūcijām: Latvijas Zinātņu akadēmiju, Latvijas Universitāti, Latvijas Nacionālo bibliotēku, Latvijas Valsts vēstures arhīvu u.c., kuras ietvaros sekmēta muzejrezervāta pētniecības tēmu izpēte, ekspozīciju izveide, iespieddarbu, izglītojošo pasākumu, izstāžu, sarunu ciklu un zinātniski praktiskās konferences sagatavošana.
- * Uzsākta sadarbība ar Tartu universitātes muzeju projektā “Mantojums visiem: izglītība krīzes laikā”, lai pilnveidotu muzeju izglītojošo darbu ar vairākām specifiskām mērķauditorijām – bērniem ar autiskā spektra veselības problēmām un uzmanības deficīta/hiperaktivitātes traucējumiem. Projekta ietvaros muzejrezervātā noorganizēta pirmā tikšanās projekta dalībniekiem, lai dalītos pieredzē jau ar esošajiem risinājumiem, noskaidrotu problēmas un grūtības, ar kādām ir nācies praksē līdz šim sastapties.
- * Turpināta sadarbība ar Vidzemes augstskolu Latvijas Zinātnes padomes finansētajā projektā „Resursu un procesu novērtējums aprītīguma un zaļā kursa ieviešanai tūrisma sistēmā (CirToS)”, ņemta dalība intervijās, sagatavoti, apkopoti un sniegti pētniekiem nepieciešamie dati par muzejrezervāta apmeklētāju apkalpošanu, digitālā mārketinga kanāliem, produktiem, personālu, grāmatvedību, finanšu plānošanu un uzraudzību, loģistiku, materiāliem, iepirkumiem no zaļā kursa un aprītīguma perspektīvas.

- * Ņemta dalība organizācijas “Junior Achievement Latvia” rīkotajā karjeras izglītības pasākumā skolēniem – Ēnu diena, piedāvājot izzināt muzeja profesijas – vēstures pētnieks, arheologs, digitālo mediju speciālists un muzejpedagogs. Ēnu dienai pieteicās 11 skolēni no dažādiem Latvijas novadiem.
- * Turpināts aktīv darbs Eiropas komisijas atbalstītā projekta “Eiropas kultūras mantojums Turaidā – klātesoši Turaidā” ietvaros. Noorganizēti konkursi: “Dainu kalns. Vai kanona vērtība? kurā skolēni tiek aicināti domāt, izzināt un paust viedokli par tēmu “Latvijas kultūras kanona vērtības”, “Klātesoši Turaidā – Turaidas suvenīrs” ar mērķi aicināt izglītības iestāžu skolēnu mācību uzņēmumos interešu izglītībā iesaistītos skolotājus un skolēnus radīt jaunas lietas, iedvesmojoties no Turaidas muzejrezervāta vides, krājuma priekšmetiem un stāstiem
- * Veikta informācijas aprīte un kontaktu uzturēšana ar vairākām muzeja darbībai atbilstošām starptautiskām organizācijām, veidoti kopīgi projekti un organizētas aktivitātes to ietvaros:

Nr.	Pasākuma/ projekta mērķis	Norises la iks	Sadarbības partneris	Pilsēta	Valsts
1	Muzejrezervāta apmeklējums un informācijas apmaiņa				
	Sadarbība tūrisma jomā, uzturētas līgumattiecības ar tūrisma uzņēmumiem, uzņemti ārvalstu grupu 41813 tūristi. Dažādu pasaules valstu tūristu iepazīstināšana ar Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojumu, novadīta 456 ekskursija svešvalodās.	Visu gadu	Latvijas un ārvalstu tūrisma uzņēmumi		
2	Ārvalstu tūroperatoru un žurnālistu uzņemšana				
	Popularizēts muzejrezervāta piedāvājums. Uzņemtas 12 tūroperatoru un 3 žurnālistu un mediju pārstāvju vizītes	Visu gadu	LIAA, VTA, STIC, tūrisma firmas		
3	Starptautiskais tūrisma gadatirgus “Balttour 2025”				
	Sniegta informācija par Turaidas vēsturiskā centra kultūras mantojumu un Turaidas muzejrezervāta piedāvājumu, jaunu tūrisma kontaktu dibināšana	07.- 09.02.202 5	Vidzemes tūrisma asociācija, Siguldas novada pašvaldība		
4	Dalība Eiropas mēroga iniciatīvā “Eiropas mantojuma zīme”				
	Veikta informācijas aprīte un ņemta dalība tiešsaistes informatīvajos semināros. Īstenots projekts “Turaidas muzejrezervāta tīmekļa vietnes modernizācija”, lai popularizētu Eiropas mantojuma zīmes objektu – Turaidas vēsturisko centru <i>/Modernization of the website of the Turaida Museum Reserve to promote the European Heritage Label Site – the Historical Centre of Turaida/</i>	Visu gadu	Eiropas mantojuma zīmes birojs (EHL)	Brisele	Beļģija
5	Starptautisks projekts “European Cultural Heritage in Turaida – to be Present”				
	Īstenots projekts “Eiropas kultūras mantojumam Turaidā – jābūt klātesošam”, izveidota tīmekļvietne www.atklajturaidu.lv	Visu gadu	Eiropas padome	Brisele	Beļģija
6	Interreg Igaunijas- Latvijas programma 2021.-2027. gadam “Dārza pērles II”				

	Informācijas apmaiņa par aktuālajiem projekta jautājumiem, sagatavotas un iesniegtas projekta atskaides, regulāra dalība Zoom sanāsmēs ar visiem projekta pārstāvjiem no Latvijas un Igaunijas. 09.09. Turaidas muzejrezervātā notika projekta “Dārza pērles II” partneru 8. darba seminārs. Saņemtā finansējuma ietvaros veikta brīvdabas ekspozīcijas tehniskā projekta izstrāde	Visu gadu	Vidzemes tūrisma asociācija		Latvija
7	Dalība Baltijas jūras piļu un muzeju asociācijā				
	Piedalīšanās asociācijas ikgadējā ģenerālajā asamblejā un starptautiskā konferencē, pieredzes apmaiņa, labo prakses piemēru izzināšana un sadarbības veicināšana.		Baltijas jūras piļu un muzeju asociācija	Savonlinnā	Somija
8	Dalība Eiropas kultūras tūrisma tīkla (ECTN) konferencē “Apmeklētāju pieredze un autentiskums ilgtspējīgos, viedos un noturīgos tūrisma galamērķos”				
	Nolasīts ziņojums “No viduslaiku simbola līdz viedam tūrismam: Turaidas muzejrezervāta piemērs”	01.-04.10.	Eiropas kultūras tūrisma tīkla dalībvalstis	Sibiu	Rumānija
9	Dalība Eiropas mantojuma brīvprātīgo tīkla (<i>European Heritage Volunteers Network</i>) norisēs				
	Uzņemti Eiropas kultūras mantojuma voluntieri jeb brīvprātīgie un iepazīstināti ar Turaidas muzejrezervāta kultūras mantojumu.	20.08	UNESCO – Apvienoto Nāciju Organizācijas Izglītības, zinātnes un kultūras organizācija UNESCO Pasaules mantojuma centrs, Europa Nostra Klassik Stiftung Weimar (Veimāras Klasikas fonds) u.c.		
10	Dalība Baltijas jūras reģiona viduslaiku piļu pētnieku konferencē "CASTELLA MARIS BALTICI",				
	Nolasīts referāts “Arheoloģiskās liecības par lībiešu koka pili zem bīskapa pils Turaidā”	16.-19.09.		Turku	Somija
11	Dalība starptautiskajā zinātniskajā konferencē “Baltijas muižas kā kopīgs kultūras mantojums”				
	Nolasīti divi referāti: 1) “Divu muižu arhitektūra, ko iespaidojuši to īpašnieku ārzemju ceļojumi 19.gs. sākumā”; 2) “Turaidas muiža – no viduslaiku pils saimnieciskās daļas līdz muzeja ekspozīcijai”	24. – 27.09.	Interreg projekta “Baltijas muižu ceļš – veidojot Baltijas muižu Eiropas maršrutu” dalībvalstis, Viļņas mākslas akadēmija	Panemunes pils	Lietuva

12	Eiropas muzeju konference (NEMO)				
	Informācijas apmaiņa un pieredzes gūšana starpnozaru sadarbības veicināšanā starp kultūras un veselības nozarēm	25.-29.10.	Latvijas Muzeju biedrība	Horsena	Dānija
13	Dalība starptautiskā konference “Bezspēcīgo spēks: brīvības un solidaritātes pieredze Centrāleiropā un Austrumeiropā” /The Power of the Powerless: Experiences of Freedom and Solidarity in Central and Eastern Europe/				
	Nolasīts referāts “Klusā pretošanās: Latvijas Luterāņu baznīcas loma Trešajā atmodā (1987–1991)” / <i>Silent Resistance: The Role of the Latvian Lutheran Church in the Third Awakening (1987–1991)/</i>	16.-17.10.		Viļņa	Lietuva
14	Baltijas un Ziemeļvalstu Eiropas mantojuma zīmes (EMZ) vietu pārstāvju un nacionālo koordinatoru tikšanās Turaidā				
	Pieredzes apmaiņa, iespēja iepazīties, lai uzsāktu jaunu sadarbības ideju attīstīšanu. Popularizēts Turaidas muzejrezervāta kultūras mantojums	07.11	EMZ birojs, Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde		
15	Projekts “Mantojums visiem: izglītība krīzes laikā” /“Heritage for all: Educating in Times of Crises”/				
	Noslēgts sadarbības līgums ar Tartu universitāti un noorganizēta pirmā tikšanās ar projekta partneriem par pieredzi ar specifiskām mērķauditorijām – bērniem ar autiskā spektra veselības problēmām un uzmanības deficīta/hiperaktivitātes traucējumiem, kā arī ar Ukrainas bēgļiem un krievvalodīgo iedzīvotāju auditoriju	24.-26.11	Tartu Universitātes muzejs	Tartu	Igaunija
16	Erasmus+ mobilitātes programmas projekts “Tuvāk muzejam, tuvāk cilvēkiem”				
	Informācijas apmaiņa, mācību un pieredzes apgūšana mobilitātē Škoļfjas Lokas muzejā, muzejpedagogu, kuratoru un speciālistu ēnošana ekspozīciju un pieaugušo izglītības jomās	25.-27.11		Škoļfja Loka	Slovēnija
17	Starptautisks projekts “Dienas pēc Otrā pasaules kara ap Baltijas jūru (D.A.B.S.)” /Days after World War II around the Baltic Sea - D.A.B.S.)/				
	Dalība attālinātā projekta dalībnieku sanāsmē. Pētniecības un sadarbības programmas iepazīšana un iesaiste, lai vērstu sabiedrības uzmanību uz dažādiem Otrā pasaules kara seku aspektiem: kara laika postījumiem un zaudējumiem, ēku rekonstrukciju, pārbūvi un atdzimšanu.	22.07.	Baltijas jūras piļu un muzeju asociācijas dalībvalstis	Malborka	Polija
18	Dalība EMŪ VIII dabas tūrisma konferencē “Klusās sezonas tūrisma produktu dizains”				
	Jaunu zināšanu iegūšana, lai veidotu jaunus, interesantus piedāvājumus apmeklētājiem	13.03.	Projekta dalībnieki no Zviedrijas,	Tartu	Igaunija

			Ālandu salām, Igaunijas un Latvijas		
19	Dalība EMYA 2025 – European Museum Year Award 2025 / Eiropas Muzeju gada balvas 2025 ceremonijā un konferencē				
	Informācijas un jaunu zināšanu iegūšana, Viedokļu apmaiņa par kultūras mantojuma un šodienas muzeju lomu sabiedrībā	21.-25.05.	42 Eiropas muzeji	Bjalistoka	Polija
20	Dalība 21. Baltijas Muzeoloģijas vasaras skolā				
	Pieredzes apmaiņa un jaunu zināšanu iegūšana par muzeju piekļūstamības jautājumiem un muzeju mērķauditoriju piesaisti	08.-14.06.	Baltijas Muzeoloģijas veicināšanas biedrība	Klaipēda	Lietuva
21	Itālijas RAI 2 televīzijas operatora Andrea Romoli un žurnāliste Klementinas Korenas uzņemšana Turaidas muzejrezervātā – televīzijas sižeta par svētceļnieku ceļu Via Romea strata (Romas ceļš) veidotāji.				
	Sniegta informācija par kristietības ienākšanu lībiešu zemēs un par Turaidas pilī atrastajiem artefaktiem, kas liecina par svētceļojumiem viduslaikos. Ciemiņi iepazīstināti ar ekspozīcijām “Gaujas lībieši Latvijas kultūrvēsturē” un “Turaida Rīgas arhibīskapijas sastāvā 13. – 16. gs.”.	04.04.	Pāvesta misiju darba Latvijā nacionālais direktors R. Rasnācis, Sv. Jēkaba ceļa asociācijas pārstāve L. Straume	Vičenca	Itālija
22	Dalība AERS asociācijā (Associazione Europea Romea Strata, Itālija)				
	Sadarbības uzsākšana, Eiropas Padomes akreditētajā kultūras ceļā ROMEA STRATA, kā arī aktivizēta sadarbība ar Latvijas Sv Jēkaba ceļa asociāciju	03.12.	Eiropas padomes kultūras ceļš	Akvileja	Itālija

2.3. Muzejrezervāta pakalpojumi

Muzejrezervāts nodrošina kvalitatīvus, daudzveidīgus un apmeklētājiem pieejamus pakalpojumus, veicinot kultūras mantojuma saglabāšanu, izpēti un popularizēšanu. Pakalpojumu pieejamība tiek organizēta tā, lai dažādu vecuma grupu un interešu apmeklētāji varētu pilnvērtīgi iepazīt muzejrezervāta ekspozīcijas, kultūrvēsturisko vidi un piedāvātās izglītojošās aktivitātes.

Sniegto pakalpojumu veidi atbilstoši muzejrezervāta darbības funkcijām un Ministru kabineta 01.10.2013. noteikumiem Nr. 1029 “Īpaši aizsargājamā kultūras pieminekļa – Turaidas muzejrezervāta publisko maksas pakalpojumu cenrādis” (ar 03.05.2016., 17.04.2018., 23.04.2019., 10.09.2019., 17.09.2024. Ministru kabinetā apstiprinātajiem grozījumiem):

*** Maksas pakalpojumi:**

- Muzeja ekspozīciju un izstāžu apskate
- Muzeja brīvdabas ekspozīciju apskate
- Tradicionālā kultūras mantojuma un muižas amatu demonstrējuma apskate
- Pārskata ekskursijas muzeja speciālista pavadībā
- Tematiskās ekskursijas muzeja speciālista pavadībā
- Izglītojošās programmas un lekcijas
- Darbnīcas un meistarklases apmeklējums
- Muzeja krājuma materiālu izmantošana
- Muzeja telpu un teritorijas izmantošana
- Citi pakalpojumi

- * Bezmaksas pakalpojumi:
 - Muzeja ekspozīciju, izstāžu un brīvdabas ekspozīciju apskates pakalpojums bez maksas pieejams 14 apmeklētāju mērķgrupām
 - Muzeja speciālistu konsultācijas
- * Informācijas bukletu, ceļvežu, atklātņu, u.c. materiāla tirdzniecība Turaidas muzejrezervāta Apmeklētāju centrā pēc noteiktām cenām.

Muzejrezervāta pakalpojumu pieejamība un kvalitātes nodrošināšana

- * Ekspozīcijas apmeklētājiem ir pieejamas visu gadu, arī brīvdienās un svētku dienās, t.i. 2025. gadā - 365 dienas, 3320 stundas saskaņā ar muzeja darba laiku. Apmeklētājiem brīvajā laikā, t.i., sestdienās, svētdienās un svētku dienās, kā arī darba dienās pēc plkst.17.00. muzejs bija pieejams 1066 stundas gadā.
- * No 1. maija līdz 31. oktobrim muzeja pastāvīgās ekspozīcijas bija pieejamas - katru dienu no plkst.10.00 līdz plkst.18.00. Papildus darba laiks brīvdabas ekspozīciju apskatei plkst.9.00 līdz plkst.10.00 un no plkst.18.00 līdz plkst.20.00. No 1.aprīļa līdz 30. aprīlim un no 1. oktobra līdz 31. oktobrim muzejrezervāta teritorija ir atvērta līdz plkst.19.00. Pārskata periodā tika nodrošināta papildus pieejamība 7 stundas pēc plks.20.00 saistībā ar pasākuma norisi.
- * Muzeja pakalpojumu popularizēšanai un vispusīgas informācijas sniegšanai, tika sagatavotas un izplatītas informatīvās lapas muzejrezervāta organizētajos pasākumos, konferencēs un izglītojošajās programmās, pasākuma tematikai atbilstoši dizainētas un izvietotas afišas, maketēti un nosūtīti e-apsveikumi, e-ielūgumi u.c.
- * Turaidas muzejrezervāts ir starptautisks kultūrtūrisma objekts, tādēļ informācija kultūrvidē, ekspozīcijās un iespieddarbos tiek piedāvāta latviešu valodā un svešvalodās (angļu, vācu).
- * Apmeklētāju ērtībām: nodrošināti gida pakalpojumi (muzeja speciālisti un ārpusmuzeja iesaistītie gidi), auto stāvlaukuma pakalpojumi, palielināta apmeklējuma laikā tiek nodrošināts papildus stāvlaukums, divu kafijas, atspirdzinošo dzērienu un uzkodu automātu pieejamība.
- * Ar SIA “Mobilly” starpniecību nodrošināta attālināta ieejas biļešu iegāde un auto stāvvietu apmaksa, noslēgts līgums ar SIA “Biļešu paradīze” par biļešu tirdzniecības pakalpojumu nodrošināšanu muzejrezervāta organizētajiem pasākumiem.
- * Vietējās kopienas atbalstam un sadarbības veicināšanai ir izveidota lojalitātes programma “Turaidieša drauga karte”. Tā nodrošina iespēju bez maksas apmeklēt muzejrezervāta brīvdabas ekspozīcijas (teritoriju) un muzejrezervāta organizētos pasākumus, kā arī saņemt 50 % atlaidi ekspozīciju un izstāžu apmeklējumam.
- * Ievērojot Latvijas Republikas likumu “Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums”, sniegts atbalsts Ukrainas civiliedzīvotājiem, nodrošinot bezmaksas ieeju muzejrezervāta ekspozīciju un izstāžu apmeklējumam.
- * Iespēju robežās tiek nodrošināta piemērota vide cilvēkiem ar īpašām vajadzībām:
 - muzejrezervāta teritorijā ir atļauts iebraukt invalīdu transportlīdzekļiem;
 - tiek piemērotas atlaides ieejas maksai atbilstoši muzeja sniegto pakalpojumu cenrādim un nodrošināti ekskursiju un izglītojošos programmu pieejamība;
 - ceļu segums muzeja rezervāta teritorijā ļauj personām ar funkcionāliem traucējumiem pārvietoties ratiņkrēslā ar pavadoni, apskatīt brīvdabas ekspozīcijas, meža parka teritoriju un Turaidas vēsturiskā centra ēkas no ārpuses, kā arī piedalīties brīvdabas pasākumos. Ar pavadona palīdzību iespējams iekļūt Pārvaldnieka jaunajā mājā, piedalīties konferencēs, pasākumos un apskatīt ekspozīcijas Turaidas pils D korpusā, Turaidas muižas ratnīcā un Dārznieka mājā. Turaidas pils kompleksa ekspozīciju apskate cilvēkiem ar kustību traucējumiem šobrīd nav iespējama.
 - Pārējiem apmeklētājiem, atbilstoši vajadzībām, ir nodrošināta vizuālā informācija: norādes uz apskates objektiem, kasi un tualetēm, kā arī informatīvie stendi un brīvdabas ekspozīcijas. Nepieciešams turpināt darbu pie ekspozīciju un citu muzeja teritorijas objektu pieejamības uzlabošanas cilvēkiem ar dzirdes, redzes, autiskā spektra traucējumiem un citām sociāli mazaizsargātām apmeklētāju grupām.

- Veikts audits “Arhitektūras pieejamības kontrolsaraksts – ēkas un apkārtnē”, izvērtējot muzejrezervāta ēkas un tām piegulošās teritorijas atbilstību vides pieejamības prasībām, novērtējot ēku un apkārtnes pieejamību cilvēkiem ar dažādām funkcionālajām spējām.

2.4. Muzejrezervāta darba uzlabošana un sistēmas efektīvas darbības nodrošināšanai, informācija par veiktajām strukturālajām reformām un reorganizācijām

- * Pārskata gadā izmaiņas juridiskajā statusā nav notikušas.
- * Darba plānošana veikta atbilstoši Darbības un attīstības stratēģijā (2024-2028) izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem. Darbu izpilde, kontrole un rīcība nodrošināja plānoto rezultātu sasniegšanu, ko veicināja muzeja vadības, struktūrvienību vadītāju un darbinieku kopīgs uz vienotu mērķi orientēts darbs:
 - Muzejrezervāta darbības procesu pilnveidošanai un efektīvākas pārvaldības nodrošināšanai tika veiktas organizatoriskās struktūras izmaiņas, izstrādāts jaunajai struktūrai atbilstošs Reglaments, skaidri nosakot struktūrvienību funkcijas, kompetenci, atbildību un savstarpējo sadarbību.
 - Lai veicinātu vienlīdzīgu attieksmi personāla vadībā, darba vidē un muzejrezervāta darbībā, tika izstrādāts Dzimumu līdztiesības plāns 2025-2029, Tajā ir iekļauti pasākumi, kas sekmē drošu, cieņpilnu un uz savstarpēju respektu balstītu darba vidi, kurā darbiniekiem ir vienlīdzīgas iespējas profesionālajai izaugsmei un līdzdalībai.
 - Sadarbībā ar Ziemeļvalstu noturības organizācija CIREN (Civilian Resilience Nordic) un kopā ar pieciem citiem Vidzemes muzejiem apmācību procesā tika izstrādāts Krīzes vadības plāns. Tā mērķis ir noteikt rīcību ārkārtas un iespējamās krīzes situācijās, lai nodrošinātu saskaņotu un efektīvu muzejrezervāta darbinieku rīcību ārkārtas situāciju pārvaldīšanai un vadībai un drošību krīzes apstākļos, iekšējo un ārējo komunikāciju un ietekmes uz muzeja funkcionalitāti. Izveidota krīzes vadības grupa.
 - Turpināta iekšējo normatīvo aktu aktualizēšana un jaunu izstrāde, pavisam izdoti 4 iekšējie normatīvie akti un 56 rīkojumi pamatdarbības jautājumos.
 - Pārskata gada noslēgumā veikta ikgadējā darbinieku novērtēšana, izvērtējot darba rezultātus, profesionālo sniegumu un nosakot turpmākās profesionālās pilnveides vajadzības.
- * Mērķtiecīgu un kvalitatīvu darba rezultātu sasniegšanai turpināta iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošana, pievēršot uzmanību veicamā darba un sasniedzamā rezultāta izpildes termiņiem, savstarpējai sadarbībai un finanšu resursu sadalei:
 - Apkopoti speciālistu ceturkšņu darba pārskatu dati, sagatavota informācija par rezultatīvajiem rādītājiem iesniegšanai Kultūras ministrijā un statistikas pārskatam IS “Kultūras karte”.
 - Muzejrezervāta darbības nodrošināšanai un infrastruktūras uzturēšanai noslēgti un izpildīti: 55 saimnieciskie līgumi, 30 sadarbības līgumi un 33 uzņēmuma un autoratlīdzības līgumi, 6 Telpu apakšnomas līgumi, 3 Ēku un zemes nomas līgumi un vienošanās, 5 sadarbības līgumi tūrisma jomā.
 - Noorganizēti 7 publiskie iepirkumi un veiktas 5 tirgus izpētes. Veikti pasūtījumi Elektroniskajā iepirkumu sistēmā iepirkti materiāli un inventārs 5178,22 euro apjomā.
 - Muzejrezervātā darbojas komisijas, kas kontrolē un nodrošina finanšu un materiālo līdzekļu lietderīgu izmantošanu un materiālo vērtību saglabāšanu: krājuma komisija, iepirkumu komisija un inventarizācijas komisija. Sagatavots vadības ziņojums un finanšu pārskats par gada budžeta finansējuma izlietojumu.

2.5. Pārskats par stratēģijas ieviešanu

Pārskata gadā tika turpināta muzejrezervāta darbības un attīstības stratēģijas 2024.–2028. gadam īstenošana. Stratēģijā noteiktie mērķi un plānotās aktivitātes tika īstenotas atbilstoši kārtējā gada darba plāniem, prioritātēm un pieejamajiem resursiem.

Lai nodrošinātu muzejrezervāta nepārtrauktu un ilgtspējīgu darbību, pielāgotu to aktuālajām attīstības vajadzībām pārskata gadā **tika pārskatīta un aktualizēta darbības un attīstības stratēģija, pētniecības, krājuma un komunikācijas politikas. Tika pārskatītas un mainīti akcenti darba**

prioritātēm, koncentrējoties uz stratēģiski nozīmīgākajiem uzdevumiem un efektīvāku resursu izmantošanu, lielāku uzmanību pievēršot preventīvajiem pasākumiem, procesu pilnveidei un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai:

1. Prioritāte	
Latvijas vēsturisko centru elementu izpēte un krājuma komplektēšana par kultūras un dabas pieminekļiem, kultūrvidi, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu Turaidas vēsturiskajā centrā Latvijas un Eiropas vēstures kontekstā, saglabājot pēctecību un uzkrātās zināšanas, kā arī vairojot Latvijas kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību.	<i>Mērķtiecīga krājuma komplektēšana par Turaidas vēsturiskā centra kultūras un dabas mantojumu, datu kvalitāte un publiskā pieejamība Latvijas un Eiropas kontekstā.</i>
2.prioritāte	
Kultūras mantojuma, kultūrvēsturisko vērtību un kultūrvides saglabāšana, nodrošinot atbildīgu kultūras un dabas mantojuma izmantošanu un stiprinot gatavību glābt mantojumu krīzes situācijās.	<i>Proaktīva kultūras un dabas mantojuma ilgtspēja ar izmērāmiem drošības un pieejamības rezultātiem.</i>
3.prioritāte	
Kvalitatīvs un daudzveidīgs muzejrezervāta piedāvājums dažādām sabiedrības mērķgrupām, apmeklētāju apkalpošanas drošība un efektivitāte, kultūras mantojuma radoša interpretācija, nodrošinot ieņēmumu avotu paplašināšanu un pašu ieņēmumu stabilu pieaugumu.	<i>Dinamiska, datu vadīta un uz sabiedrības līdzdalību, partnerību orientēta piedāvājuma attīstība, kas palielina apmeklējumu, vietējās kopienas iesaisti, pašu ieņēmumus un sasniedz jaunas auditorijas.</i>

Stratēģijas aktualizācija sekmēja jaunu pakalpojumu ieviešanu un to pieklūstamības uzlabošanu, kā arī jaunu apmeklētāju mērķgrupu sasniegšanu, organizējot koprades iniciatīvas un pasākumus, kā arī risinot digitālās pieejamības jautājumus. Tika pilnveidoti darba procesi muzeja pamatfunkciju izpildei un stratēģisko mērķu sasniegšanai.

Lai gan muzejrezervāta budžets pārskata periodā nebija pietiekams, lai pilnībā īstenotu darbības un attīstības stratēģijā 2025. gadam paredzētās aktivitātes, un to īstenošanu apgrūtināja nepārtraukti pieaugošās darbības nodrošināšanai nepieciešamo pakalpojumu izmaksas, bet ievērojot taupību, lielākā daļa plānoto aktivitāšu tika īstenota. Saglabājoties izmaksu pieauguma tendencei un nepieaugot muzejrezervāta budžetam, stratēģijā paredzēto uzdevumu izpilde nākamajos pārskata periodos var kļūt izaicinošana.

3. PERSONĀLS

Muzejrezervāta darbības nodrošināšanai amatu sarakstā ir apstiprinātas 79 amata vietas, t.sk. 12 amata vietas vasaras sezonas (01.05–31.10.) darbiniekiem, kuri galvenokārt veic ekspozīciju uzraudzību. Faktiski pastāvīgajā darbā bija nodarbināti 65 darbinieki pamatdarbā un divi darbinieki blakus darbā.

Personāla resursu nodrošināšanai tika organizēti četri atklāti amatu konkursi, kuru ietvaros notika kandidātu atlase un darba pārrunas, izvēloties darba pienākumu veikšanai piemērotākos kandidātus. Papildus personāla piesaiste tika nodrošināta, pieņemot darbā sešus izraudzītus darbiniekus. Gada laikā darba tiesiskās attiecības tika nodibinātas ar 10 pastāvīgā darba darbiniekiem, un izbeigtas darba

attiecības ar 3 darbiniekiem. Darbā tika iesaistīti arī divi brīvprātīgie darbinieki, kuri nostrādāja 29 stundas.

No pamatdarbā strādājošajiem 35 darbiniekiem ir augstākā izglītība, t. sk. 5 zinātņu doktori, 13 maģistri, 13 bakalauri, I līmeņa augstākā izglītība četriem darbiniekiem, pārējiem darbiniekiem – vidējā speciālā vai vidējā izglītība. Visvairāk darbinieku ir vecuma grupā no 31 gada līdz pensijas vecumam un pensijā esošie, t.i. 82 %. No kopējā pamatdarbā esošo darbinieku skaita – 23 % vīrieši un 76 % – sievietes.

Muzejā nostrādātais laiks:

Muzeja darbinieki (pastāvīgā darbā)	Muzeja direktors, vietnieki	Struktūrvienību vadītāji	Speciālisti	Pārējie darbinieki	Kopā
Līdz 5 gadi	1	5	17	12	35
5-20 gadi	1	2	10	11	24
vairāk par 20 gadiem	0	2	5	1	8

Lai uzturētu un pilnveidotu darbinieku kvalifikāciju muzeoloģijā, kultūras mantojuma saglabāšanā un citās attiecīgajās nozarēs, iespēju robežās tika nodrošināts atbalsts dalībaiursos, semināros, pieredzes apmaiņas pasākumos un citās profesionālās pilnveides aktivitātēs, ko darbinieki aktīvi izmantoja.

Ņemot vērā muzejrezervāta struktūrvienību funkcijas un darbinieku izteiktās mācību vajadzības, kas tika apkopotas novērtēšanas elektroniskajā veidlapā informācijas sistēmā NEVIS, kurā tiek pamatota mācību nepieciešamību efektīvākai darba uzdevumu izpildei, 2025. gadā tika nodrošinātas apmācības 69 kvalifikācijas paaugstināšanas klātienē un tiešsaistes pasākumos. Lielākā daļa no tiem bija veltīta profesionālo zināšanu un prasmju pilnveidei.

Darbinieki piedalījās Valsts administratīvās skolas un citu mācību centru organizētajosursos un semināros, Latvijas Kultūras akadēmijas, Baltijas muzeoloģijas veicināšanas biedrības un Latvijas Muzeju biedrības rīkotajos profesionālās pilnveides pasākumos, kā arī Latvijas un starptautisko kultūras un kultūras mantojuma institūciju organizētajās konferencēs, forumos un citos pieredzes apmaiņas pasākumos, kas atbilst muzejrezervāta darbības specifikai un veicina profesionālās kompetences attīstību.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Pasākumi sabiedrības informēšanai

Pārskata periodā tika turpināts aktīvs darbs informācijas uzturēšanai sociālajos tīklos un muzejrezervāta tīmekļvietnē latviešu valodā un svešvalodās, sniedzot iespēju interesentiem iepazīt un apmeklēt muzejrezervāta brīvdabas un pastāvīgās ekspozīcijas, ņemt dalību gadskārtu un tematiskajos pasākumos. Šīs komunikācijas mērķis bija veicināt muzejrezervāta atpazīstamību, popularizēt tā piedāvājumu un nodrošināt sabiedrībai vispusīgu informāciju par muzejrezervāta darbu un sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī par kultūras pieminekļu un kultūrvēsturiskās vides saglabāšanas aktualitātēm. Informācija par muzejrezervāta pieejamību, sniegtajiem pakalpojumiem, pasākumiem un citām aktivitātēm bija pieejama tīmekļvietnē: www.turaida-muzejs.lv, sociālo tīklu kontos, kā arī plašsaziņas līdzekļos. Sniegtas intervijas par kultūras mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas jautājumiem un ņemta dalība muzejrezervāta reklāmas veidošanā TV un radio.

Muzejrezervāta konti sociālo mēdiju platformās:

Konti	Skatījumi pārskata gadā	Sekotāju skaits pārskata gada beigās	Piezīmes
Facebook	1217171	36047	mijiedarbība 58803, impresijas - 2090798
Instagram	17187	5554	mijiedarbība 1714, impresijas - 81659

Muzejrezervāta veidotās platformas un rīki:

Nosaukums	Virtuālo apmeklējumu skaits pārskata gadā
turaida-muzejs.lv	26554
e.turaida.lv	12000
krājums.turaida-muzejs.lv	36000

- * Veikta muzejrezervāta piedāvājuma aktīva popularizēšana starptautiskajā tūrisma gadatirgū „Balttour 2025”, sniedzot informāciju par muzejrezervāta 2025. gada aktualitātēm, plānotajiem pasākumiem, Dainu kalna 40. gadu jubilejas programmu, stiprinot atpazīstamību Latvijas un ārvalstu tūrisma tirgū;
- * Lai informētu sabiedrību, t.sk. tūrisma nozares pārstāvjus, organizētājus un interesentus, tika organizēta ikgadējā konference - Informācijas diena, kurā varēja iepazīties ar muzejrezervāta 2025. gada tūrisma sezonas piedāvājumu, topošajām ekspozīcijām, izstādēm un citām muzejrezervāta darba aktualitātēm.
- * Skolēnu mērķauditorijas piesaistei aktualizēta informācija par izglītojošo programmu piedāvājumu Latvijas skolas somas mājaslapā <https://latvijasskolassoma.lv/> un STEM katalogā.
- * Projekta “Eiropas kultūras mantojums Turaida – klātesoši Turaidā” ietvaros izveidota digitālā platforma un materiālu krātuve www.atklajturaidu.lv, kas piedāvā interaktīvus stāstus, spēles un izglītojošus materiālus. Tās mērķis ir, izmantojot muzejrezervāta piedāvājumu, sniegt iespēju skolēniem iepazīt novada vēsturi, apvienojot to ar mācību darbu par tēmām, kas veicina muzejrezervāta atpazīstamību un popularizēšanu.
- * Turpināta muzejrezervāta informācijas atjaunošana un izvietošana internetvietnēs INFO LAPAS, viss.lv, www.pilis.lv u.c.
- * Izstrādāti un nofilmēti 13 video muzejrezervāta piedāvājuma popularizēšanai, nodrošināta to pieejamība Youtube kanālā, sagatavoti un publicēti 53 stāsti Facebook kontā.
- * Sagatavoti un izveidoti vairāk nekā 60 QR ekspozīcijām, izstādēm, STEM aktivitātēm un aptaujām.
- * Pārskata gadā tīmekļvietni <https://www.turaida-muzejs.lv/> apmeklēja 109000 interesenti. Tā nodrošina informāciju par muzejrezervātu un tā piedāvājumu dažādām mērķauditorijām u.c., kā arī par muzejrezervāta darbību, biļešu cenām, darba laiku u.c. Tīmekļvietnē ir publicēta Privātuma politika, Sīkdatņu politika un Piekļūstamības paziņojums. Pieejamības nodrošināšanai ir iespēja palielināt vai samazināt tekstu, regulēt kontrastu. Tīmekļvietne regulāri tiek papildināta ar jaunāko informāciju par muzejrezervāta aktivitātēm un pasākumiem sadaļā "Jaunumi". Tajā tiek publicēti muzeja speciālistu sagatavotie informatīvi pētnieciskie raksti par kultūrvēstures tēmām saistībā ar muzejrezervāta pētnieciskā darba virzieniem. Tīmekļvietnes sadaļā *e-Turaida* interesentiem ir pieejamas 10 digitālās programmas, 18 virtuālas izstādes, 23 grāmatas digitālā veidā, 28 video, virtuālā tūre, 3 digitalizēti seniespiedumi no muzeja krājuma grāmatu kolekcijas un krājuma elektroniskais katalogs. No tīmekļvietnes ir pieejams arī virtuālās komunikēšanas tīkls Facebook, Vimeo, Instagram, Youtube, kuros ir ziņas, video un fotoattēli par muzejrezervāta darba aktualitātēm un pasākumiem.
- * Paralēli darbībā esošajai tīmekļvietnei <https://www.turaida-muzejs.lv/>, turpināti sagatavošanās darbi pārejai uz Valsts kancelejas administrēto valsts iestāžu vienoto tīmekļvietņu platformu.

4.2. Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar iestādes darbu

- * Pārskata gadā tika veikta aptauja ar mērķi izzināt kā jūtas apmeklētāji Turaidas muzejrezervātā, no kurienes tie brauc, kas patika un kas paliks prātā pēc apmeklējuma, kas nepatika un kas varētu būt bijis labāk. Šīs aptaujas rezultātu analīze tiks izmantota, lai pārskatītu darbu ar apmeklētājiem, gan rosinātu idejas un uzlabojumus apmeklētāju apkalpošanā un jaunu piedāvājumu radīšanā. No 101 aizpildītās anketas 98 anketās muzejrezervāta apmeklējums ir vērtēts kā patīkams un izzinošs, labas atsauksmes par sakoptu vidi, kā laba atpūtas vieta ģimenēm, draugiem un arī dažiem individuālajiem ceļotājiem.
- * Būtisks ieguldījums muzejrezervāta atpazīstamībā ir darbinieku profesionalitāte, iniciatīva un atbildīga attieksme pret uzticētajiem pienākumiem. Darbinieku mērķtiecīgais darbs, radošā

pieeja un spēja pilnveidot piedāvājumu atbilstoši sabiedrības interesēm nodrošina augstu pakalpojumu kvalitāti un stiprina tā reputāciju:

- Muzejrezervāta darba kvalitāti apliecina sakopta un apmeklētājiem draudzīga vide, profesionāli veidotas un saturiski bagātas ekspozīcijas, kā arī daudzveidīgs kultūras un izglītojošo aktivitāšu piedāvājums. Tas sekmē sabiedrības izglītošanu, veicina interesi par kultūras mantojumu un rada iespējas saturīgai brīvā laika pavadīšanai, nodrošinot pozitīvu pieredzi un jaunu zināšanu apguvi.
- Saņemtās pozitīvās atsauksmes no izglītojošo programmu dalībniekiem izceļ gan ekspozīciju saturisko vērtību, gan personāla atsaucību un profesionālo attieksmi, apliecinot muzeja nozīmīgo ieguldījumu kultūras mantojuma saglabāšanā un popularizēšanā.
- * Muzejrezervāta profesionālais un kvalitatīvais darbs guvis augstu sabiedrības novērtējumu, ko apliecina saņemtās atzinības:
 - Turaidas muzejrezervāta galvenais speciālists Dr. hist. Guntis Zemītis ir saņēmis Latvijas Universitātes Rektora atzinības rakstu kā vadošais Latvijas vēstures institūta pētnieks. Apbalvojums piešķirts par nozīmīgiem Latvijas vēstures pētījumiem. Ne mazāks varīgs G.Zemīša ieguldījums ir muzejrezervāta pētniecisko tēmu izpētē, kā arī publikāciju sagatavošanā un dalība Latvijas neatkarības atjaunošanas ideju popularizēšanā, sabiedrības izglītošanā un vēsturiskās apziņas veicināšanā.
 - Latvijas Ainavu arhitektu asociācijas rīkotā 2025. gada Latvijas Ainavu arhitektūras balvas konkursā nominācijā “Ārtelpa” žūrijas atzinība tika piešķirta Turaidas muzejrezervāta realizētajam meža parka labiekārtojuma projektam. Nominācijā “Personība” balvas tika pasniegtas bijušajiem Turaidas muzejrezervāta darbiniekiem: Annai Jurkānei, ilggadējai direktorei par Dainu kalna izveidi – no idejas līdz tās īstenošanai, radot vietu, kur jau vairāk nekā 40 gadus ikviens ir aicināts izzināt un iepazīt tautasdziesmu gudrību, sajūst dabu un smelties enerģiju un arī Aivaram Irbem, bijušajam Kultūrvides nodaļas vadītājam par mērķtiecīgu un ilggadēju ieguldījumu muzejrezervāta vides un ainavas veidošanā gandrīz 30 gadu garumā.
 - Projekts “Turaidas muzejrezervāta astoņu vēsturisko dīķu kaskāžu atjaunošana un teritorijas labiekārtojums” ieguva Latvijas Ainavu arhitektūras balvas 2025 Sabiedrības simpātijas balvu kategorijā “Telpa”.

4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

- * Muzejrezervāts sadarbojas un uztur kontaktus ar 13 Latvijas un ārvalstu nevalstiskām organizācijām, ar kurām savstarpējās sadarbības rezultātā īsteno abpusēji izdevīgus projektus un citas aktivitātes. Tās ir: Latvijas Muzeju biedrība, Latvijas Piļu un muižu asociācija, Baltijas Muzeoloģijas biedrība, Baltijas jūras reģiona piļu muzeju asociācija, Baltijas jūras reģiona piļu pētnieku asociācija, Latvijas Arheologu biedrība, ICOM Latvijas Nacionālā komiteja, Latvijas Profesionālo gidu asociācija, Vidzemes tūrisma asociācija, Gaujas nacionālā parka tūrisma biedrības klasterī “Enter Gauja”, Eiropas mantojuma zīmes vietu saraksts (EHL) u.c. Pārskata periodā veikta iestāšanās Eiropas Romea Strata asociācijā.
- * Turpināta sadarbība ar Turaidas muzejrezervāta Atbalsta biedrību, kuras mērķis ir sniegt atbalstu un intelektuālo ieguldījumu dabas un kultūras mantojuma aizsardzībā un uzturēšanā. Pārskata gadā ar biedrības līdzdalību projektu konkursos saņemts finansējums 4000 euro apmērā, lai sekmētu Eiropas Arheologu dienas pasākuma “Arheologu svētki Turaidā” norisi un izstādes “Par zemi, dziesmām un skulptūrām” iekārtošanu.
- * Turpināta sadarbība ar Turaidas ev. luterisko draudzi. Pateicoties draudzes darbībai, tiek nodrošināta ekspozīcijas “Turaidas baznīcas un draudzes vēsture” popularizēšana un pieejamība, kā arī sekmēta muzejrezervāta misijas īstenošana vispārcilvēcisko vērtību uzturēšanā. Pārskata gadā ar draudzes līdzdalību Siguldas novada pašvaldības konkursā par atbalstu reliģiskajām organizācijām saņemts finansējums 1614 euro apmērā, kas tika izlietots Turaidas baznīcas mikroklimata nodrošināšanai - iegādāts jauns mitruma nosūcējs un sildītājs.

5. NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI

Pamatojoties uz Darbības un attīstības stratēģiju 2024.–2028. gadam, muzejrezervāts 2026.gadā plāno tam noteikto funkciju izpildi atbilstoši noteiktajām darbības prioritātēm un pieejamajiem finanšu resursiem, lai īstenotu stratēģiskos mērķus, krājuma, pētniecības un komunikācijas politiku.

1.priortitāte
Mērķtiecīga krājuma komplektēšana par Turaidas vēsturiskā centra kultūras un dabas mantojumu, datu kvalitāte un publiskā pieejamība Latvijas un Eiropas kontekstā

2026.gadā plānots turpināt mērķtiecīgu Turaidas muzejrezervāta krājuma papildināšanu, izpēti, dokumentēšanu un digitalizāciju, īpašu uzmanību pievēršot Turaidas vēsturiskā centra kultūras un dabas mantojuma liecībām, to saiknei ar Latvijas un Eiropas vēstures procesiem.

Prioritātes īstenošanai paredzēts:

- aktualizēt krājuma risku novērtējumu, pievēršot uzmanību krājuma fiziskajai, digitālajai un dokumentārajai drošībai;
- īstenot preventīvās konservācijas pasākumus, tostarp klimata kontroli, regulāru monitoringu un krājuma priekšmetu profilaktisko aprūpi;
- palielināt krājuma priekšmetu digitalizācijas tempu, uzlabot priekšmetu aprakstu, metadatu un digitālās dokumentācijas kvalitāti;
- sekmēt digitālā krājuma un pētniecības rezultātu publisko pieejamību;
- organizēt Turaidā vismaz vienu nacionāla vai starptautiska mēroga zinātnisku konferenci vai semināru;
- integrēt pētniecības rezultātus ekspozīcijās, izstādēs, izglītības programmās, publikācijās un muzeja komunikācijā.

2. prioritāte
Proaktīva kultūras un dabas mantojuma ilgtspēja ar izmērāmiem drošības un pieejamības rezultātiem

2026. gadā plānots turpināt kultūras un dabas mantojuma saglabāšanas, infrastruktūras uzturēšanas un risku vadības sistēmas pilnveidošanu. Īpaša uzmanība tiks pievērsta preventīvai rīcībai, gatavībai ārkārtas situācijām, pieejamībai, kiberdrošībai un ilgtspējīgai resursu izmantošanai.

Prioritātes īstenošanai paredzēts:

- izstrādāt un sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām praktiski pārbaudīt krājuma evakuācijas plānu;
- pilnveidot muzeja gatavību ugunsgrēku, militāra apdraudējuma, tehnisku avāriju un citu ārkārtas situāciju gadījumiem;
- nodrošināt regulāras darbinieku apmācības krājuma glābšanā, darba aizsardzībā, ugunsdrošībā, civilajā aizsardzībā un krīžu vadībā;
- stiprināt muzeja informācijas tehnoloģiju un digitālo sistēmu drošību, veicot kiberdrošības novērtēšanu, sistēmu atjaunināšanu un datu rezerves kopiju nodrošināšanu;
- turpināt infrastruktūras uzturēšanas un atjaunošanas darbus, īpašu uzmanību pievēršot ēku jumtiem, klimata nodrošinājumam, elektroapgādei, ugunsdrošībai un apmeklētāju drošībai;
- ieviest universālā dizaina principus apmeklētāju infrastruktūrā, ekspozīcijās, informācijas materiālos un digitālajā vidē;
- izvērtēt fiziskās, informatīvās un digitālās vides pieejamību un noteikt konkrētus tās uzlabošanas pasākumus;
- analizēt apmeklētāju plūsmu dažādās sezonās un lielāko pasākumu laikā, pilnveidojot drošību, orientēšanos teritorijā, apmeklētāju ērtības un pakalpojumu pieejamību;

3. prioritāte

Dinamiska, datu vadīta un uz sabiedrības līdzdalību un partnerību orientēta piedāvājuma attīstība, kas palielina apmeklējumu, vietējās kopienas iesaisti, pašu ieņēmumus un sasniedz jaunas auditorijas

2026. gadā plānots attīstīt kvalitatīvu, mūsdienīgu un dažādām auditorijām pieejamu Turaidas muzejrezervāta piedāvājumu. Piedāvājuma pilnveidošana tiks balstīta apmeklējuma datos, apmeklētāju vajadzību izpētē, sabiedrības līdzdalībā un sadarbībā ar kultūras, izglītības, tūrisma, zinātnes, sociālās jomas un uzņēmējdarbības partneriem.

Prioritātes īstenošanai paredzēts:

- veikt apmeklētāju apmierinātības pētījumu un izmantot tā rezultātus ekspozīciju, izglītības programmu, pasākumu, pakalpojumu un apmeklētāju apkalpošanas pilnveidošanā;
- regulāri analizēt kopējo un maksas apmeklējumu, ārvalstu un vietējo apmeklētāju struktūru, apmeklējuma sezonalitāti, pasākumu un izglītības programmu dalībnieku skaitu un pašu ieņēmumu dinamiku;
- izstrādāt vismaz vienu jaunu digitālu, interaktīvu vai multimediju kultūras mantojuma interpretācijas vai ekspozīcijas risinājumu;
- attīstīt jaunas programmas bērniem, jauniešiem, senioriem, vietējās kopienas pārstāvjiem un cilvēkiem ar funkcionāliem vai psihosociāliem traucējumiem;
- attīstīt kopienas pasākumus un līdzdalības formas, kas vietējiem iedzīvotājiem sniedz iespēju iesaistīties Turaidas kultūras un dabas mantojuma izzināšanā, dokumentēšanā, saglabāšanā un interpretācijā;
- stiprināt partnerības ar valsts un pašvaldību institūcijām, izglītības un pētniecības iestādēm, nevalstiskajām organizācijām, uzņēmējiem un starptautiskajiem sadarbības tīkliem;
- attīstīt jaunus pakalpojumus, maksas pieredzes, tematiskos piedāvājumus un ar muzeja saturu saistītus produktus, kas veicina atkārtotu apmeklējumu un pašu ieņēmumu pieaugumu;
- dažādot muzeja finansējuma avotus, piesaistot projektu finansējumu, partneru ieguldījumu, ziedojumus un citus ārējos resursus;
- pilnveidot apmeklētāju apkalpošanas kvalitāti, nosakot izmērāmus pakalpojumu kvalitātes, pieprasījumu izskatīšanas, sūdzību, rekomendāciju un atkārtoto apmeklējumu rādītājus.

Tiks veikts Turaidas muzejrezervāta darbības un attīstības stratēģijas 2024.–2028. gadam vidusposma izvērtējums, analizējot sasniegto progresu un nepieciešamās izmaiņas stratēģijas turpmākajā īstenošanā.